

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2015. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ:	Страна
Извештај независног ревизора	1
Консолидовани финансијски извештаји:	
Консолидовани биланс стања	2
Консолидовани биланс успеха	3
Консолидовани извештај о осталом резултату	4
Консолидовани извештај о променама на капиталу	5
Консолидовани извештај о токовима готовине	6
Консолидоване напомене уз финансијске извештаје	7 - 124
Прилог: Годишњи извештај о пословању Групе	

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА**Управном одбору и власницима Комерцијалне банке А.Д., Београд**

Извршили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја Комерцијалне банке А.Д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") и њених зависних правних лица (у даљем тексту заједно "Група") приложених на странама 2 до 124 који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2015. године и одговарајући консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о осталом резултату, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и фер презентацију ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања, као и за интерне контроле које руководство сматра неопходним за састављање консолидованих финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији Републике Србије и Међународним стандардима ревизије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима као и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да консолидовани финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и обелодањивањима у консолидованим финансијским извештајима. Избор поступака зависи од просуђивања ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у консолидованим финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и фер презентацију консолидованих финансијских извештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија такође укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајнијих процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Групе на дан 31. децембра 2015. године, као и резултате њеног пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Извештај о другим законским и регулаторним условима

Руководство Групе је одговорно за састављање консолидованог годишњег извештаја о пословању у складу са захтевима Закона о рачуноводству Републике Србије. У складу са Законом о ревизији Републике Србије и Одлуком о изменама и допунама одлуке о спољној ревизији банака, наша одговорност је да изразимо мишљење о усклађености консолидованог годишњег извештаја о пословању за 2015. годину са консолидованим финансијским извештајима за ту пословну годину. По нашем мишљењу, финансијске информације обелодањене у консолидованом годишњем извештају о пословању за 2015. годину усаглашене су са ревидираним консолидованим финансијским извештајима за годину која се завршава 31. децембра 2015. године.

Београд, 6. април 2016. године

Miroslav Tončić
288110-
020696786003
1Мирослав Тончић
Овлашћени ревизор

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА
 На дан 31. децембра 2015. године
 (У хиљадама динара)

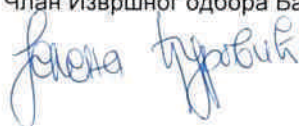
	Напомена	2015.	2014.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	3 j; 19	68,895,218	72,633,528
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	3 к; 20	855,811	121,634
Финансијска средства расположива за продају	3 љ (iii); 21	130,330,094	98,958,788
Финансијска средства која се држе до доспећа	3 љ (i); 22	109,306	390,015
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	3 л; 23	17,848,897	35,733,988
Кредити и потраживања од комитената	3 л; 24	179,422,656	203,828,648
Нематеријална улагања	3 н; 26	251,948	451,205
Некретнине, постројења и опрема	3 м; 27	6,392,007	6,605,496
Инвестиционе некретнине	3 њ; 28	2,899,921	2,711,213
Текућа пореска средства	3 з(i); 29	40,079	79,572
Одложена пореска средства	3 з(ii); 30.1;	-	5
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	3 о ;31	170,667	137,802
Остала средства	3 о ;32	7,661,929	9,050,215
Укупна актива		414,878,533	430,702,109
ПАСИВА			
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3 с; 33	18,768,726	26,247,764
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	3 с; 34	319,334,622	321,094,208
Субординиране обавезе	3 с; 35	6,077,962	6,036,680
Резервисања	3 т; 36	2,212,728	1,732,069
Текуће пореске обавезе	3 з(i); 18;	11,905	14,726
Одложене пореске обавезе	3 з(ii); 30.1	139,534	160,991
Остале обавезе	37	5,019,966	3,314,942
Укупне обавезе		351,565,443	358,601,380
Капитал			
Акцијски капитал	3 ф; 25; 38	40,034,550	40,034,550
Добитак	3 ф ; 38	195,933	6,925,972
Губитак	3 ф; 38	(7,200,445)	-
Резерве	3 ф; 25; 38	30,282,987	25,140,140
Учешћа без права контроле	38.	65	67
Укупан капитал који припада власницима Банке		63,313,090	72,100,729
Укупне обавезе и капитал		414,878,533	430,702,109

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

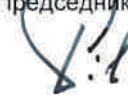
Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 6. април 2016. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Јелена Ђуровић
 Члан Извршног одбора Банке

Alexander Picker
 Председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2015. године
(У хиљадама динара)

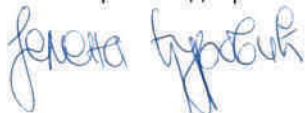
	Напомена	2015.	2014.
Приходи од камата	3 в;8	20,292,958	22,791,487
Расходи од камата	3 в;8	(5,691,858)	(8,355,436)
Нето приходи од камата		14,601,100	14,436,051
Приходи од накнада и провизија	3 г;9	6,391,393	6,030,531
Расходи од накнада и провизија	3 г;9	(1,201,111)	(1,046,591)
Нето приходи од накнада и провизија		5,190,282	4,983,940
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	3 д;10	4,264	7,022
Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	3 љ(iii);11	19,334	79,245
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	3 д;12	(6,366)	(200,284)
Остали пословни приходи	3е;13	471,037	478,844
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	3 и;5;14	(13,807,580)	(2,821,458)
Укупан пословни приход		6,472,071	16,963,360
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	15	(4,693,323)	(4,745,269)
Трошкови амортизације	3 м(iii);16	(865,987)	(932,851)
Остали расходи	3 ж;17	(8,044,592)	(6,492,439)
(Губитак) / добитак пре опорезивања		(7,131,831)	4,792,801
Порез на добитак	3 з(i);;18	(22,211)	(23,148)
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	3 з(ii);18	114,819	47,547
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	3 з(ii);18	(108)	(21,823)
(Губитак) / добитак текуће године (након опорезивања)		(7,039,331)	4,795,377
Зарада по акцији			
Основна зарада по акцији	3 х;38.2	(0.376)	0.253
Умањена (разводњена) зарада по акцији	3 х;38.2	(0.376)	0.253

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

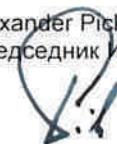
Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 6. април 2016. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Јелена Ђуровић
Члан Извршног одбора Банке

Alexander Pickler
Председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2015. године
(У хиљадама динара)

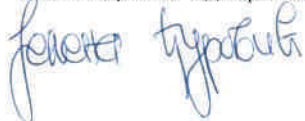
	Напомена	2015.	2014.
(Губитак) / добитак текуће године		(7,039,331)	4,795,377
<i>Остали укупан резултат</i>			
Смањење ревалоризационих резерви по основу основних средстава и нематеријалних улагања	38.3	(234)	(3,472)
Актуарски добици	36;38.3	-	7,357
Актуарски губици	36;38.3	(39,843)	(27,808)
Позитивни ефекти промене фер вредности по основу финансијских средстава расположивих за продају	38.3	700,130	748,153
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	38.3	(34,281)	(91,445)
Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	38.4	23,939	374,967
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	38.3	5,678	45,412
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	38.3	(98,880)	(221,204)
Остали укупан резултат периода, после пореза		556,509	831,960
Укупан резултат периода		(6,482,822)	5,627,337

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

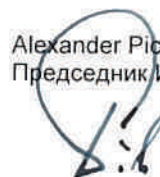
Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 6. април 2016. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Јелена Ђуровић
Члан Извршног одбора Банке

Alexander Picker
Председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
 У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године
 (У хиљадама динара)

	Додатни капитал		Емитовано премоје		Резервне додате и остале резерве		Резерви за ликвидне ресурсе		Добитак		Укупна финансијска средства		Малински капитал		Укупно	
	17.101.480	22.943.084	17.053.024	4.150.734	4.200.734	3.074.293	6.888.966	87.041.533	65	87.041.598						
Остало 1. децембра 2018. године	-	-	-	-	-	-	-	4.795.377	-	4.795.377	-	-	-	-	4.795.377	
Укупан резултат прихода	-	-	-	-	-	-	-	87.864	-	87.864	-	-	-	-	87.864	
Добитак од продајних резултата	-	-	-	-	-	-	-	416.801	-	416.801	-	-	-	-	416.801	
Добитак од разлик у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	606.738	-	606.738	-	-	-	-	606.738	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	374.367	-	374.367	-	-	-	-	374.367	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	(20.451)	-	(20.451)	-	-	-	-	(20.451)	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	(20.451)	-	(20.451)	-	-	-	-	(20.451)	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	117.762	-	117.762	-	-	-	-	117.762	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	(42.969)	-	(42.969)	-	-	-	-	(42.969)	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	67.087	-	67.087	-	-	-	-	67.087	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	104.020	-	104.020	-	-	-	-	104.020	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	(7.603)	-	(7.603)	-	-	-	-	(7.603)	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	(822.713)	-	(822.713)	-	-	-	-	(822.713)	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	14.152	-	14.152	-	-	-	-	14.152	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	50.317	-	50.317	-	-	-	-	50.317	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	182.937	-	182.937	-	-	-	-	182.937	
Добитак од разлика у вредности финансијских инструмената	-	-	-	-	-	-	-	0.325.072	-	0.325.072	-	-	-	-	0.325.072	
Остало 31. децембра 2018. године	17.291.466	22.843.084	21.157.841	4.150.734	4.200.734	4.022.260	0.325.072	72.100.062	107	72.100.169	-	-	-	72.100.169		

Handwritten signature

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
У периоду од 1.1. до 31. децембра 2015. године
(У хиљадама динара)

	2015.	2014.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	26,842,635	28,021,728
Приливи од камата	20,361,516	21,775,054
Приливи од накнада	6,288,891	6,016,498
Приливи по основу осталих пословних активности	188,652	229,408
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3,576	768
Одливи готовине из пословних активности	(18,889,338)	(20,649,146)
Одливи по основу камата	(6,307,483)	(8,455,712)
Одливи по основу накнада	(1,204,621)	(1,047,845)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,653,121)	(4,528,929)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	(878,747)	(856,507)
Одливи по основу других трошкова пословања	(5,845,366)	(5,760,153)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	7,953,297	7,372,582
Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза	25,371,475	33,807,770
Смањење кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	25,371,475	5,624,610
Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	-	28,183,160
Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза	(10,665,402)	(4,786,862)
Повећање финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	(2,787,085)	(4,786,862)
Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	(7,878,317)	-
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	22,659,370	36,393,490
Плаћени порез на добит	(22,247)	(18,218)
Исплаћене дивиденде	(403)	(481,710)
Нето прилив готовине из пословних активности	22,636,720	35,893,562
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	30,082,331	18,500,189
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	30,052,943	18,487,730
Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	27,782	12,459
Прилив од продаје инвестиционих некретнина	1,606	-
Одливи готовине из активности инвестирања	(57,516,667)	(50,607,338)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(57,118,678)	(50,095,346)
Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	(397,989)	(511,992)
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(27,434,336)	(32,107,149)
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	122,582,139	209,112,020
Приливи по основу узетих кредита	122,582,139	209,112,020
Одливи готовине из активности финансирања	(127,150,287)	(209,072,271)
Одливи готовине по основу узетих кредита	(127,150,287)	(209,072,271)
Нето (одлив) / прилив готовине из активности финансирања	(4,568,148)	39,749
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	204,878,580	289,441,707
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(214,244,344)	(285,615,545)
НЕТО (СМАЊЕЊЕ) / ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ	(9,365,764)	3,826,162
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	47,896,270	42,723,039
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	1,375,219	1,917,335
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	(1,239,040)	(570,266)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	38,666,685	47,896,270

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 6. април 2016. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Јелена Ђуровић
 Члан Извршног одбора Банке

Јелена Ђуровић

Alexander Plicker
 Председник Извршног одбора

Alexander Plicker

Милош

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКАРСКЕ ГРУПЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године. Порески идентификациони број Матичне банке је 100001931.

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају:

Република Србија	41.74%
EBRD, Лондон	24.43%

Матична банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора
- 100% - Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Србија
- 99.998% - Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Мањински власник у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука са 0.002% је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји и напомене уз консолидоване финансијске извештаје представљају податке Матичне банке, Комерцијалне банке а.д., Будва, Комерцијалне банке а.д., Бања Лука и Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд (у даљем тексту „Група“).

Комерцијална банка а.д., Будва основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке а.д., Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. Матични број Комерцијалне банке а.д., Будва је 02373262.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године је уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. Матични број Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је 11009778.

Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд основано је у децембру 2007. године и регистровано 5. фебруара 2008. године. Матични број Друштва је 20379758.

Активности Групе укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама, као и послове управљања инвестиционим фондовима. Група је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 31. децембра 2015. године Групу чине: централа и седиште у Београду, у улици Светог Саве бр. 14; седиште Комерцијалне банке а.д., Будва у Будви – ПЦ Подкошљун бб; седиште Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у Бања Луци – улица Веселина Маслеше бр. 6; седиште Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд у Београду, у улици Краља Петра бр. 19; 38 филијала и 228 експозитура на територији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (2014. године : 38 филијала и 240 експозитура).

Група је на дан 31. децембра 2015. године имала 3,148 запослених, а 31. децембра 2014. године 3,178 запослена.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање консолидованих финансијских извештаја

Консолидовани финансијски извештаји Групе за 2015. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник Републике Србије" бр. 71/2014 и 135/2014).

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Матична банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напомени 3.

Чланице Групе су току 2015. године водиле пословне књиге и саставиле појединачне финансијске извештаје у складу са локалним законским прописима, осталим прописима који се базирају на Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима надлежних централних банака и регулаторних тела. Појединачни финансијски извештаји су ревидирани од стране екстерних ревизора, на основу важећих локалних прописа.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних банака су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу рачуноводствених прописа Републике Србије.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 6. априла 2016. године.

Консолидовани финансијски извештаји Групе су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији. Осим ако није другачије назначено, сви износи су наведени у динарима и заокружени у хиљадама.

Функционалне валуте EUR из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Будва и ВАН из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту, односно функционалну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

У текућој години Банка је применила измене и допуне МСФИ издатих од стране Међународног Одбора за рачуноводствене стандарде („Одбор“) чија је примена обавезна за рачуноводствене периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2015. године.

- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима“ – Дефинисани планови накнаде: Доприноси за запослене (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године). Примена ових допуна није имала материјално значајан утицај на обелодањивање износа признатих у финансијским извештајима Банке.
- Годишња побољшања за период од 2010. до 2012. године, која су резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МРС 16, МРС 24 и МРС 38) ради отклањања неусаглашености и појашњења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године). Примена ових допуна није имала материјално значајан утицај на обелодањивање износа признатих у финансијским извештајима Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години (наставак)

- Годишња побољшања за период од 2011. до 2013. године, која су резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МРС 40) ради отклањања неусаглашености и појашњења формулација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године). Примена ових допуна није имала материјално значајан утицај на обелодањивање износа признатих у финансијским извештајима Банке.

2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу

На дан објављивања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу за пословну годину која се завршава 31. децембра 2015. године:

- МСФИ 9 „Финансијски инструменти” и касније допуне, који замењује захтеве МРС 39 „Финансијски инструменти: признавање и одмеравање”, у вези с класификацијом и одмеравањем финансијске имовине. МСФИ 9 је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену.
- МСФИ 15 „Приходи из уговора са купцима”, који дефинише оквир за признавање прихода. МСФИ 15 замењује МРС 18 „Приходи”, МРС 11 „Уговори о изградњи”, ИФРИЦ13 „Програми лојалности клијената”, ИФРИЦ15 „Споразуми за изградњу некретнина” и ИФРИЦ18 „Преноси средстава од купаца”. МСФИ 15 је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену.
- Допуне МСФИ 11 „Заједнички аранжмани” – Рачуноводство стицања учешћа у заједничким пословањима, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године.
- Допуне МРС 1 „Презентација финансијских извештаја” - Иницијатива за обелодањивање, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године.
- Допуне МРС 16 „Некретнине, постројења и опрема” и МРС 38 „Нематеријална имовина” - Тумачење прихватљивих метода амортизације, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године.
- Допуне МРС 16 „Некретнине, постројења и опрема” и МРС 41 „Пољопривреда” - Пољопривреда – индустријске биљке, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године.
- Допуне МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји” и МРС 28 „Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате” - Продаја или пренос средстава између инвеститора и његових придружених ентитета или заједничких подухвата, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године.
- Допуне МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји”, МСФИ 12 „Обелодањивање о учешћима у другим ентитетима” и МРС 28 „Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате” - Инвестициона друштва: Примена изузетака од консолидације, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године.
- Годишња побољшања за период од 2012. до 2014. године, која су резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 5, МСФИ 7 и МРС 19) ради отклањања неусаглашености и појашњења формулација, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2016. године.
- МСФИ 14 „Рачуни регулаторних активних временских разграничења” - на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)**

- Допуне МРС 27 „Појединачни финансијски извештаји” – Метод удела у појединачним финансијским извештајима (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године).

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“

МСФИ 9, издат у новембру 2009. године, уводи нове захтеве у погледу класификације и вредновања финансијских средстава. МСФИ 9 је у октобру 2010. године допуњен захтевима у вези са класификацијом и вредновањем финансијских обавеза и престанком признавања, а у новембру 2013. године новим захтевима у вези са општим рачуноводством заштите. Следећа ревидирана верзија МСФИ 9 издата је у јулу 2014. године да би обухватила а) захтеве у вези са умањењем вредности финансијских средстава и б) ограничене измене и допуне захтева у вези са класификацијом и увођењем категорије фер вредност кроз извештај о осталом укупном резултату за мерење одређених једноставних дужничких инструмената.

Кључни захтеви МСФИ 9 су:

- Сва призната финансијска средства из делокруга МРС 39 Финансијски инструменти: „Признавање и одмеравање“ морају накнадно бити вреднована или по амортизованој вредности или по фер вредности. Дужнички инструмент који се држи у оквиру пословног модела који има за циљ наплату уговорених новчаних токова и има уговорене новчане токове који представљају само плаћања главнице и камате на неотплаћени износ главнице се генерално одмеравају по амортизованој вредности на крају наредног периода. Дужнички инструменти који се држе у оквиру пословног модела чији се циљ постиже и наплатом уговорених новчаних токова и продајом финансијске имовине, а чије уговорне одредбе резултују новчаним токовим на унапред утврђене датуме који су првенствено плаћања главнице и камате на неотплаћени део главнице генерално се одмеравају по фер вредности кроз остали укупан резултат. Сви остали дужнички инструменти и удели морају се одмеравати по фер вредности на крају наредног периода. Такође, према МСФИ 9, уколико се инструмент капитала не држи ради трговања, субјект може донети неопозиву одлуку при почетном признавању да се такав инструмент мери по фер вредности кроз остали укупан резултат, при чему се једино приход од дивиденди признаје у оквиру биланса успеха.
- У вези са одмеравањем финансијских обавеза означених за одмеравање по фер вредности кроз биланс успеха, МСФИ 9 захтева да износ промене у фер вредности финансијске обавезе која настане услед промена кредитног ризика те обавезе буде приказан у осталом укупном резултату, осим ако би презентација ефекта промене кредитног ризика обавезе проузроковала или увећала рачуноводствену неусаглашеност у осталом укупном резултату. Промене фер вредности обавезе које настају услед кредитног ризика те обавезе накнадно се не рекласификују на биланс успеха. Према МРС 39, цео износ промене фер вредности финансијске обавезе означене за одмеравање по фер вредности кроз биланс успеха, приказује се у оквиру биланс успеха.
- У вези са умањењем вредности финансијских средстава, МСФИ 9 захтева примену модела очекиваних кредитних губитака за разлику од модела насталих кредитних губитака према МРС 39. Модел очекиваних кредитних губитака захтева да субјект рачуноводствено обухвати очекиване кредитне губитке и промене у наведеним очекиваним кредитним губицима на сваки датум извештавања на начин да одрази промене у кредитном ризику од почетног признавања. Другим речима, више није неопходно да се кредитни догађај деси пре признавања кредитних губитака.

Нови захтеви у вези са општим рачуноводством заштите (хеџинга) задржали су три врсте механизма рачуноводства заштите које предвиђа МРС 39. Али, МСФИ 9 је далеко флексибилнији у погледу врста трансакција подобних за рачуноводство заштите и проширује врсте инструмената који испуњавају услове за инструменте заштите и врсте ризичних компоненти нефинансијске ставки које су подобне за рачуноводство заштите. Такође, тест ефективности је замењен начелом ‘економског односа’. Више се не захтева ни ретроспективна анализа ефективности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)****МСФИ 15 „Приходи од уговора са купцима“**

У мају 2014. године објављен је МСФИ 15 да би се успоставио јединствен и свеобухватан модел за рачуноводствено обухватање прихода по основу уговора са купцима. Када ступи на снагу МСФИ 15 ће заменити тренутно важећа упутства за признавање прихода у МРС 18 „Приходи“, МРС 11 „Уговори о изградњи“ и њиховим тумачењима.

Основно начело МСФИ 15 је да субјект треба да призна приход који представља пренос уговором обећаних добара или услуга купцима у износу који одржава накнаду на коју субјект очекује да стекне право у замену за пренете добра и услуге. Конкретно, стандард уводи приступ признавању прихода од 5 корака:

- Корак 1: Утврдити уговоре са купцем
- Корак 2: Утврдити чинидбене обавезе из уговора
- Корак 3: Утврдити цену трансакције
- Корак 4: Распоредити цену трансакције на чинидбене обавезе из уговора
- Корак 5: Признати приходе када субјект испуни (или док испуњава) чинидбену обавезу

Према МСФИ 15 субјект признаје приход када је чинидбена обавеза испуњена (или током испуњења чинидбене обавезе), тј. када је контрола над добрима или услугама у основи конкретне чинидбене обавезе пренета на купца. МСФИ 15 садржи детаљнија упутства за конкретне сценарије преноса и захтева далеко обимнија обелодањивања.

Допуне МСФИ 11 - Рачуноводство стицања учешћа у заједничким пословањима

Допуне МСФИ 11 садрже упутства о начину рачуноводственог обухватања стицања заједничког пословања које представља посао према дефиницији МСФИ 3 „Пословне комбинације“. Конкретно, измене и допуне наводе да треба примењивати начела рачуноводственог обухватања пословних комбинација из МСФИ 3 и других стандарда (нпр. МРС 12 „Порез на добитак“, у вези са признавањем одложених пореза у тренутку стицања и МРС 36 „Умањење вредности имовине“ у вези са тестирањем обезвређења јединице која генерише новац којој је додељен goodwill приликом стицања заједничког пословања). Исте захтеве треба применити и код формирања заједничког пословања ако и само ако једна од страна учесница у заједничком пословању уноси у заједничко пословање постојећи посао. Од учесника у заједничком пословању се такође захтева да обелодани значајне информације у складу са захтевима МСФИ 3 и других стандарда који регулишу заједничко пословање.

Наведене допуне примењују се проспективно на стицање учешћа у заједничким пословањима (у којима активности заједничко пословања чине послове према дефиницији из МСФИ 3) од почетка годишњих периода који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године. Руководство Банке очекује да примена наведених измена и допуна МСФИ 11 може имати ефекте на финансијске извештаје Банке у будућим периодима уколико дође до таквих трансакција.

Допуне МРС 1 - Иницијатива за обелодањивање

Допуне МРС 1 доносе одређена упутства о начину примене концепта материјалности у пракси. Наведене допуне МРС 1 су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године. Руководство Банке очекује да примена наведених измена и допуна МРС 1 неће имати материјално значајан ефекат на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)****Допуне МРС 16 и МРС 38 - Тумачење прихватљивих метода амортизације**

Измене и допуне МРС 16 забрањују субјектима да користе метод амортизације на основу прихода за ставке некретнина, постројења и опреме. Измене и допуне МРС 38 уводе оспориву полазну претпоставку да приходи нису прикладна основа за амортизацију нематеријалних улагања. Ова претпоставка се може оспорити само у следећа два случаја:

- a) када се нематеријално улагање изражава као мера прихода; или
- b) када се може доказати да су приходи и трошење економских користи од нематеријалног улагања у високом степену корелације.

Допуне се примењују проспективно, за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године. У текућем периоду Банка примењује линеарни метод обрачуна амортизације некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања. Руководство Банке сматра да је линеарни метод најприкладнији метод амортизације који одражава трошење економских користи садржаних у средствима и, у складу са тим, очекују да примена наведених измена и допуна МРС 16 и МРС 38 неће имати материјално значајан ефекат на финансијске извештаје Банке.

Допуне МРС 16 и МРС 41 - Пољопривреда: Индустијске биљке

Допуне МРС 16 и МРС 41 дефинишу индустријску биљку и захтевају да се биолошко средство које испуњава критеријуме дефиниције индустријске биљке рачуноводствено обухвата као ставка некретнина, постројења и опреме у складу са МРС 16 а не МРС 41. Плодови индустријских биљака тј. пољопривредни производи се и даље рачуноводствено обухватају у складу са МРС 41. Примена наведених измена и допуна МРС 16 и МРС 41 неће имати материјално значајан ефекат на финансијске извештаје, јер се Банка не бави пољопривредном делатношћу.

Допуне МСФИ 10, МСФИ 12 и МРС 28 - Инвестициона друштва: Примена изузетака од консолидације

Допуне МСФИ 10, МСФИ 12 и МРС 28 појашњавају да матично друштво може бити изузето од обавезе да саставља консолидоване финансијске извештаје ако је оно истовремено зависно лице инвестиционог друштва, чак и ако инвестиционо друштво одмерава улагања у сва своја зависна лица по фер вредности у складу са МСФИ 10. Допуне такође појашњавају да се захтев да инвестиционо друштво консолидује зависно лице које пружа услуге у вези са претходним инвестиционим активностима односи само на она зависна лица која сама нису инвестициона друштва. Руководство Банке очекује да примена наведених допуна МСФИ 10, МСФИ 12 и МРС 28 неће имати материјално значајан ефекат на финансијске извештаје Банке, јер Банка није инвестициони ентитет и нема холдинг компанију, зависно или придружено лице а ни заједнички подухват који би представљали инвестиционо друштво.

Годишња побољшања МСФИ за период од 2012. до 2014. године

Годишња побољшања МСФИ за период од 2012. до 2014. године садрже допуне и измене великог броја МСФИ. Допуна доноси конкретно упутство за ситуацију када субјект рекласификује средство (или групу средстава за отуђење) са средстава намењених продаји на средства намењена расподели власницима (или обратно). Допуна појашњава да се таква промена сматра наставком првобитног плана да се средства отуђе и у складу са тим, субјект не треба да примени захтеве МСФИ 5 у вези са променом плана продаје у таквим ситуацијама. Допуна такође појашњава упутства која се односе на то када треба обуставити рачуноводство средстава намењених расподели.

Допуне МСФИ 7 представљају додатно упутство које појашњава када уговор о сервисирању представља континуирано улагање у пренето средство за сврхе обелодањивања која се захтевају у вези са пренетим средствима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)****Годишња побољшања МСФИ за период од 2012. до 2014. године (наставак)**

Допуне МРС 19 појашњавају да стопа која се користи за дисконтовање обавеза за накнаде по престанку радног односа треба да буде утврђена према тржишним стопама приноса на висококвалитетне корпоративне обвезнице на крају извештајног периода. Дубину тржишта за висококвалитетне корпоративне обвезнице треба проценити на основу валуте у којој ће накнаде бити исплаћене. За валуте за које не постоји дубоко тржиште за тако квалитетне обвезнице треба искористити тржишне стопе приноса (на крају извештајног периода) на државне обвезнице деноминоване у датој валути.

Руководство Матичне банке очекују да примена наведених измена и допуна неће имати материјално значајне ефекте на финансијске извештаје Групе.

2.4. Начело сталности пословања

Консолидовани финансијски извештаји су припремљени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Група наставити да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике дате у наставку чланице Групе конзистентно примењује у свим периодима презентираним у овим финансијским извештајима.

(а) Консолидација

Матична банка има контролу над следећим правним лицима, чија је консолидација извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд	100%

Консолидовани Биланс успеха и консолидовани биланс токова готовине су рекласификовани применом просечног курса у Републици Србији за 2015. годину од 120.7441 за један EUR и 61.7355 за један BAM, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о осталом резултату и извештај о променама на капиталу) применом закључног курса на дан биланса од 121.6261 за један EUR односно 62.1864 за један BAM.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активне и пасивне у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активне које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(б) Прерачунавање девизних износа (наставак)

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страниој валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	<u>2015.</u>	<u>У динарима 2014.</u>
USD	111.2468	99.4641
EUR	121.6261	120.9583
CHF	112.5230	100.5472
BAM	62.1864	61.8450

(в) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, чланице Групе процењују будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Приходи и расходи од камата исказани у оквиру извештаја о укупном резултату укључују:

- Камате обрачунате за финансијска средства и финансијске обавезе вредноване по амортизованој вредности уз коришћење ефективне каматне стопе и
- Камате по основу инвестиционих хартија од вредности расположивих за продају.

Приходи и расходи од камата за сва средства и обавезе којима се тргује сматрају се споредним за послове трговања чланица Групе и приказују се заједно са свим осталим променама у фер вредности средстава и обавеза којима се тргује у оквиру нето прихода од трговања.

(г) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуга.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(д) Нето приходи од трговања

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

(ђ) Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(е) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(ж) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(з) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(i) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

Текући и одложени порези признају се као приходи и расходи и укључени су у нето добитак/(губитак) периода.

(ii) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложени порез на добитак који се односи на ставке које се директно евидентирају у корист или на терет капитала, такође се евидентирају на терет, у корист капитала.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(з) Порески расходи (наставак)*(ii) Одложени порези (наставак)*

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(iii) Остали порези и доприноси

У складу са важећим регулативама у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини чланице Групе плаћају различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале пословне расходе".

(и) Финансијска средства и обавезе*(i) Признавање*

Чланице Групе врше почетно признавање пласмана, депозита, зајмова и субординираних обавеза по њиховом настанку. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум салдирања када Банка ступа у уговорни однос у складу са условима датог финансијског инструмента.

Почетно вредновање финансијских средстава или финансијских обавеза се врши по фер вредности увећаној за ставке које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције који се могу директно приписати њиховој куповини или издавању.

(ii) Класификација

Чланице Групе класификују финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства намењена трговини, кредите и потраживања и инвестиционе хартије од вредности. Видети рачуноводствене политике З(к), З(љ) и З(л).

Чланице групе вреднују своје финансијске обавезе по амортизованој вредности или их класификује као обавезе које се држе ради трговине. Видети рачуноводствене политике.

(iii) Престанак признавања

Чланице Групе престају са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када чланица Групе трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је чланица Групе створила или задржала, признаје се као засебно средство или обавеза у билансу стања. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредност дела средства који је пренет), и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Чланица Групе обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

*(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)**(iii) Престанак признавања (наставак)*

Код трансакција у којима чланица Групе, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, чланица Групе наставља да признаје средство у мери у којој њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Чланица Групе врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(iv) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које чланице Групе имају по основу трговања.

(v) Вредновање по амортизованој вредности

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

(vi) Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Кад год је могуће, чланице Групе мере фер вредност употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције под тржишним условима.

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, чланице Групе одређују фер вредност употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализа дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за чланицу Групе, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и фактора ризика-приноса који су садржани у финансијском инструменту. Чланица Групе подешава методе процене и тестира њихову исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основи других доступних уочљивих тржишних података.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

*(u) Финансијска средства и обавезе (наставак)**(vi) Вредновање по фер вредности (наставак)*

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији, тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (тј. без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказује у билансу успеха, у зависности од појединих чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неучљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог искупљења, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик чланице Групе и друге уговорне стране, где је то релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој чланица Групе сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

(vii) Идентификација и вредновање обезвређења

На датум биланса стања чланице Групе процењују да ли постоје објективни докази о обезвређењу финансијских средстава која нису евидентирана по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматрају обезвређеним када докази указују на настанак догађаја губитка, након почетног признавања средстава, као и да догађај губитка утиче на будуће токове готовине везане за средство који се могу поуздано проценити.

Објективни докази да су финансијска средстава (укључујући и власничке хартије од вредности) обезвређена могу се састојати од значајних финансијских тешкоћа дужника или издаваоца, неиспуњавања или кршења уговорних обавеза дужника, рефинансирања кредита од стране банке на начин који банка иначе не би узела у разматрање, индикација да се против дужника или издаваоца покреће стечајни поступак, нестанак активног тржишта за хартију од вредности, или других уочљивих података који се односе на групу средстава, као што су неповољне промене у кредитном статусу дужника или издаваоца у оквиру групе, или економски услови који се подударају са кршењима обавеза у оквиру групе. Надаље, за инвестиције у власничке хартије од вредности, значајно или континуирано смањење њихове фер вредности испод њихове набавне вредности представља објективан доказ обезвређења.

Чланица Групе разматра доказе о обезвређењу пласмана, као и хартија од вредности које се држе до доспећа, како на нивоу појединачног средства, тако и на групном нивоу. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа се процењују појединачно на обезвређење. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа за које се установи да нису појединачно обезвређени се групно процењују на обезвређење које је настало али није идентификовано. Кредити и хартија од вредности које се држе до доспећа који нису појединачно значајни се групно процењују на обезвређење груписањем кредита и хартија од вредности које се држе до доспећа по сличним карактеристикама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

*(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)**(vii) Идентификација и вредновање обезвређења (наставак)*

У процењивању групног обезвређења чланице Групе користе статистичке моделе историјских кретања у вероватноћи да ће доћи до кршења обавеза, времена потребног за повраћај и износа насталог губитка, коригованих за процену руководства о томе да ли су текући економски и кредитни услови такви да постоји вероватноћа да стварни губици могу бити већи или мањи од оних на које указују историјски модели. Стопа кршења обавеза, стопа губитка и очекивано време будућег повраћаја редовно се пореде са стварним резултатима да би се установило да ли су одговарајући.

Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој набавној вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и рефлектовани су на конту резервисања за губитке по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на износ смањења износа губитка због обезвређења, такво смањење губитка због обезвређења се сторнира кроз биланс успеха. Губици због обезвређења хартија од вредности расположивих за продају се признају преносом збирног износа признатог губитка на остали укупни резултат у билансу успеха. Збирни губитак који се преноси са осталог укупног резултата на биланс успеха представља разлику између набавне цене умањене за износ враћене главнице и амортизације, и садашње фер вредности умањене за губитке због обезвређења претходно признате у билансу успеха. Промене у резервисањима за губитке због обезвређења које се приписују временској вредности су укључене као компонента каматне стопе.

Ако се у будућем периоду фер вредност обезвређених дужничких хартија од вредности расположивих за продају повећа и повећање може да се објективно припише догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења у билансу успеха, онда се губитак због обезвређења сторнира, а сторнирани износ се признаје у билансу успеха. Међутим, накнадни повраћај фер вредности обезвређених власничких хартија од вредности расположивих за продају се признаје у оквиру осталог укупног резултата.

Чланице Групе врше отпис одређених кредита, пласмана и хартија од вредности за које је утврђено да неће бити наплаћени (видети напомену 4.1).

(j) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране чланица Групе за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(к) Средства и обавезе намењене трговини

Средства и обавезе намењене трговини представљају средства и обавезе које чланице Групе набављају или која су настала превасходно у циљу продаје или поновног откупа у блиској будућности, или које чланица Групе држи у оквиру портфолија којим се јединствено управља у циљу краткорочне добити или регистровања позиције.

Средства и обавезе намењене трговини се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у билансу стања, са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру нето прихода од трговања у билансу успеха. Средства и обавезе намењене трговини се не рекласификују након њиховог почетног признавања, осим што се недериватна средства намењена трговању, изузев оних која су означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања, могу рекласификовати из категорије намењене трговању, уколико се више не држе са циљем продаје или поновног откупа у блиској будућности, и ако су следећи услови испуњени:

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(к) Средства и обавезе намењене трговини (наставак)

- Ако финансијско средство испуњава дефиницију пласмана и потраживања (ако финансијско средство није морало да се класификује као намењено трговању приликом почетног признавања), онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, само уколико правно лице има намеру и могућност да држи финансијско средство у догледној будућности или до његовог доспећа.
- Ако финансијско средство не испуњава дефиницију пласмана и потраживања онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, али само у ретким случајевима.

Деривати

Финансијски деривати обухватају *forward* и *swap* трансакције. Финансијски деривати иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Финансијски деривати се рачуноводствено приказују у оквиру активе уколико је њихова тржишна вредност позитивна, односно у оквиру пасиве уколико је њихова тржишна вредност негативна. Промене у тржишној вредности финансијских деривата исказују се у билансу успеха, у оквиру нето прихода од трговања.

(л) Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која чланице Групе не намеравају да продају у кратком року. Кредити и потраживања настају када банка пласира новац или услуге дужнику без намере да даље тргује овим пласманима. Кредити и потраживања обухватају пласмане банкама и пласмане клијентима. Кредити и потраживања се иницијално вреднују по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове. Након иницијалног признавања, кредити и потраживања се вреднују по амортизованим вредностима применом метода ефективне каматне стопе.

Кредити одобрени у динарима, за које је уговорена заштита од ризика путем везивања за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или раст индекса цена на мало прерачунати су у динаре на дан биланса у складу са одредбама конкретног уговора за кредит. Ефекти извршеног прерачуна су исказани у оквиру прихода и расхода од трговања. Кредити се приказују у износу умањеном за појединачна и групна резервисања по основу обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења због губитка, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења сторнира резервисање за обезвређење. Сторнирани износ се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру прихода од укидања трошкова обезвређења за кредитне губитке.

(љ) Инвестиционе хартије од вредности

Инвестиционе хартије од вредности се иницијално вреднују по фер вредности, укључујући и све директне трансакционе трошкове, за све хартије од вредности које се не исказују по фер вредности кроз биланс успеха, док се њихово накнадно вредновање врши у зависности од њихове класификације као хартија које се држе до доспећа, као хартија по фер вредности кроз биланс успеха или као хартија расположивих за продају.

(и) Финансијска средства која се држе до доспећа

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, за које чланице Групе имају намеру и могућност да их држе до рока доспећа и која нису исказана као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха или као средства расположива за продају.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(љ) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

(i) Финансијска средства која се држе до доспећа (наставак)

Финансијска средства која се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. У случају да дође до продаје значајног дела финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија ће бити рекласификована као расположива за продају, односно чланица Групе неће бити у могућности да изврши поновну класификацију финансијских средстава која се држе до доспећа, ни у текућем, ни у наредна два извештајна периода. Међутим, продаја и рекласификација у неком од наведених случајева неће угрозити рекласификацију:

- Продаја или рекласификација који су извршене непосредно пре рока доспећа, тако да промене у тржишним каматним стопама не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства,
- Продаја или рекласификација који су извршене након што је чланица Групе наплатила највећи део главнице финансијског средства и
- Продаја или рекласификација који се односе на појединачне случајеве, за које се не очекује да ће се поново догодити, односно који нису под контролом чланице Групе и као такви се не могу предвидети у разумној мери.

(ii) Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства класификована као средства која се држе ради трговања или која су после почетног признавања назначена од стране чланице Групе као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су средства која су стечена или настала првенствено ради продаје или куповине у блиској будућности, која су део портфолија финансијских инструмената којима се заједно управља и за која постоји доказ о недавном остварењу добити у кратком року или деривати. Руководства чланица Групе нису приликом иницијалног признавања класификовала финансијска средства у подкатеорију средстава која се исказују по фер вредности кроз биланс успеха.

(iii) Финансијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају или која нису класификована ни у једну другу категорију финансијских средстава. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.

Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, њихово вредновање се врши по набавној вредности. Сва остала финансијска средства расположива за продају се вреднују по фер вредности.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Приходе од дивиденди чланице Групе признаје у моменту прилива економске користи. Приходи и расходи по основу курсних разлика који настају по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру биланса успеха.

Остале промене у фер вредности се признају у оквиру осталог укупног резултата до тренутка продаје или обезвређења хартије од вредности, када се кумулирани приходи и расходи, претходно признати у оквиру осталог укупног резултата, рекласификују и исказују у оквиру прихода и расхода, као корекција по основу рекласификације.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капиталу, искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (MPC 39.59, MPC 39.67 и MPC 39.68).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(љ) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

Недеривативна финансијска средства се могу рекласификовати из категорије средстава расположивих за продају у категорију кредита и потраживања у случају када задовоље критеријуме дефинисане за ту категорију и уколико чланица Групе има намеру и могућност да та средства држи у предвидивом временском периоду у будућности или до њиховог доспећа.

(м) Некретнине и опрема

(i) Признавање и вредновање

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ii) Накнадни трошкови

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у чланицу Групе и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(iii) Амортизација

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25%
Намештај и остала опрема	3 – 10	10%-33.3%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 11	4.25%-75.18%

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(м) Некретнине и опрема (наставак)

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(н) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 5 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 14.29% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(њ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина чланице Групе користе модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

(о) Средства стечена наплатом потраживања и средства намењена продаји

Као стална средства намењена продаји класификују се средства чија се књиговодствена вредност може првенствено повратити кроз продајну трансакцију, а не кроз наставак коришћења

Вредновање сталних средстава расположивих за продају се врши по нижој од следећих двеју вредности: књиговодственој или фер вредности умањеној за трошкове продаје. У случају да средство не буде продато у року од једне године након почетног признавања врши се усклађивање књиговодствене вредности са фер вредношћу сталних средстава намењених продаји, као и усклађивање уколико дође до обезвређења средстава у смислу пада надокнадиве вредности.

Наплата потраживања преузимањем покретне и непокретне имовине, у случају када је потраживање обезбеђено хипотеком, фидуцијом, залогом на покретним стварима или неком другом врстом обезбеђења, врши се на основу одлуке суда и/или уговора о купопродаји проистеклим из вансудског поравнања или аукцијске куповине.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(о) Средства стечена наплатом потраживања и средства намењена продаји (наставак)

Покретна и непокретна средства стечена наплатом потраживања признају се у пословним књигама као залихе средстава стечених наплатом потраживања, са намером продаје у року од годину дана. Иницијално се вреднују по нижој вредности од:

- бруто вредности потраживања по основу којег се стиче имовина или
- процењене вредности имовине (која није старија од једне године) умањене за трошкове продаје.

Изузетно, када се имовина стиче одлуком суда у износу који је нижи од бруто вредности потраживања, имовина се вреднује по вредности из судске одлуке. При томе се врши и процена стечене имовине у што краћем периоду, а најкасније на крају текуће године.

Након почетног признавања врши се усклађивање књиговодствене вредности са фер вредношћу средстава стечених наплатом потраживања, као и усклађивање уколико дође до обезвређења средстава у смислу пада надокнадиве вредности. Код средстава стечених наплатом потраживања и средстава намењених продаји чланице Групе примењују процедуре обавезне процене фер вредности пре поступка продаје. Процене се врше од стране квалификованих екстерних експерата, ако је постојећа процена старија од годину дана, са циљем формирања оквира за продајне цене.

На основу обезбеђених процена квалификованих експерата о вредности средстава стечених наплатом потраживања и средстава намењених продаји, врши се усаглашавање књиговодствене и фер вредности предметне имовине у складу са захтевима МСФИ 5.

(п) Лизинг

По основу уговора о лизингу чланице Групе се појављују као корисник лизинга. Чланице Групе класификују лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства чланица Групе по њиховој фер вредности или, ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(р) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава, осим инвестиционих некретнина и одложених пореских средстава, се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност

средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) Обезвређење нефинансијских средстава (наставак)

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

(с) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Групе.

Чланице Групе класификују инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(т) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће чланица Групе, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за чланицу Групе. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(ћ) Бенефиције запослених

У складу са прописима, чланице Групе су у обавези да плаћају обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Чланице Групе су, такође, обавезне да од бруто зарада запослених обуставе доприносе и да их, у име запослених, уплате тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, чланице Групе су у обавези да исплате накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2015. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напомени 36(б).

(у) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Капитал и резерве

Капитал Групе обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Групе формиран је из уложених средстава оснивача Матичне банке и мањинског оснивача Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у новчаном и новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Групе.

(х) Зарада по акцијама

Матична банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Матичне банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(ц) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Групе - чланица Групе, која се самостално бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим чланицама Групе, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Матичне банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Групе доступни су засебни ревидирани финансијски извештаји.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Група обелодањује и информације о пословању оперативних сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности (напомена 6.2).

Приликом утврђивања оперативних сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банкарска група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је изложена, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и усклађивање профила ризичности са склоношћу Групе за преузимање ризика, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Групе у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Група примењује Базел II стандарде и перманентно прати све најаве и измене у законској регулативи, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, а у складу са прихватљивим нивоом ризика за Групу. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових производа Група анализира утицај свих нових услуга и производа на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом банкарске Групе, као и склоност ка ризицима одређеном у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Групе;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Група изложена или може да буде изложена.

Банкарска Група је утврдила основне принципе управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Групе;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима банкарске Групе и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса;
- Начин процене ризичног профила банкарске Групе и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које банкарска Група користи и њихову структуру;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала банкарске Групе;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Група ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова матичне Банке и чланица банкарске Групе у систему управљања ризицима.

Појединачним методологијама чланице Групе су детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање једном тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Групе према лицу повезаним са Групом и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења својених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола матичне Банке и Групе. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености ризицима који произилазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности. Свака чланица Групе има Одбор за управљање активом и пасивом.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Матичне банке, анализира изложеност Матичне банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио и спроводи наводе унутрашње ревизије из надлежности Одбора, а такође предлаже мере Извршном одбору матичне Банке. Свака чланица Групе има кредитни одбор који одлучује у оквиру својих надлежности и лимита.

Одбор за наплату потраживања матичне Банке надлежан је и одговоран за управљање ризичним пласманима, доноси одлуке о отпису ризичних пласмана до дефинисаног лимита одлучивања и предлаже отпис пласмана Извршном одбору и Управном одбору матичне Банке преко свог лимита. Кредитни одбори чланица Групе доносе одлуке о ризичним пласманима.

Организациони део управљања ризицима матичне Банке дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је матична Банка и Група изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за управљање ризицима и извештавање надлежних органа банкарске Групе.

Сектор управљања средствима матичне Банке укључен је у процес управљања средствима и ликвидношћу, као и активом и пасивом на нивоу Групе. Такође учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматном ризику и девизном ризику.

Сектор унутрашње ревизије је надлежан и одговоран за континуиран надзор спровођења политика и процедура управљања ризицима на нивоу Групе, испитује адекватност процедура и усаглашености пословања чланица Групе са њима. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Сектор контроле усклађености пословања дужан је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике усклађености пословања Матичне банке, као и чланица Групе у складу са Годишњим планом рада усвојеним од стране Управног одбора и предлаже планове за управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања матичне Банке. Извештај усваја Извршни одбор и доставља га Управном одбору ради информисања. Чланице банкарске Групе имају организационе делове за управљање ризицима, управљање средствима и унутрашњу ревизију.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**Процес управљања ризицима**

На нивоу банкарске Групе редовно се мере, односно процењују ризици који су идентификовани у пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења које омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике одређује се њихова значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима банкарске Групе.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а у складу са ризичним профилем и склоношћу ка ризицима банкарске Групе.

Праћење и контрола ризика се заснива и на лимитима који су успостављени. Они зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Група спремна да прихвати.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активном и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима. Чланице Групе на месечном нивоу извештавају организациони део управљања ризицима матичне Банке.

Врсте ризика

Банкарска Група је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишном ризику, оперативном ризику, ризику улагања, ризику изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању чланица Групе.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе.

Чланице Групе имају дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, репрограмирање и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана чланице Групе процењују кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежни одбори и органи чланица Групе, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

У складу са обимом, врстом и сложеносту послова које обавља, Група је организовала процес управљања кредитном ризику и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик (наставак)**

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Групе обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Чланице Групе су успоставиле и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Групе;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, све чланице Групе настоје да послују са клијентима добре кредитне способности и прибављају одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Чланице Групе оцењују кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врше мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би биле у могућности да предузму одговарајуће активности у циљу наплате потраживања.

Све чланице Групе врше квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

Ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене у свом пословању, матична Банка и чланице групе поштују и начела прописана регулативом својих Централних банака, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резерве за процењене губитке.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Групе.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Чланице Групе континуирано контролишу кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила. У случају прекорачења интерних лимита чланице Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а матична Банка извештава Извршни одбор о наведеном прекорачењу. Чланице Групе су дужне да извештавају матичну Банку и у случају настанка ванредних услова у пословању који могу настати услед неповољних кретања на локалним тржиштима, политичко - економских криза и слично.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Групом), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, ризик земље, инструменте кредитне заштите.

Континуирану контролу и праћење ризика изложености на нивоу портфолија Групе, у оквиру регулаторно прописаних лимита, врши матична Банка. Уколико дође до прекорачења лимита, матична Банка утврђује узроке, информише и предлаже мере заштите од ризика изложености Извршном одбору матичне Банке.

Диверсификовање улагања на нивоу Групе усмерено је на ублажавање кредитног ризика кроз смањење концентрације портфолија у појединим сегментима активе.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе. Чланице Групе такође, обезбеђују континуирано праћење и проверу адекватности процеса рангирања пласмана у ризичне категорије према степену наплативости.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног усклађивања пословања са дефинисаним системом лимита, као и у условима када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, односно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, чланице Групе предузимају следеће мере за регулисање потраживања: репрограмирање или реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целисти, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања.

Група осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност чланице Групе користе исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, које се спроводи по утврђеној динамици у складу са дефинисаним системом извештавања:

- чланице Групе извештавају матичну Банку, на месечном нивоу;
- матична Банка извештава на консолидованој основи, полугодишње и годишње.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Групе се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Група користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиривању обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Групу (категорије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категорија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категорије ризика 4 и 5).

Група се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Групе у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита, опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Чланице Групе врше процену обезвређења потраживања као појединачну и групну процену.

Појединачно процењивање

Чланице Групе процењују исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према чланицама Групе, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по пласманима који нису појединачно значајни и за појединачно значајне пласмане када не постоји објективан доказ о појединачном обезвређењу. Групна процена се врши по групама које се формирају на основу интерно прописане методологије, базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиревања обавеза по врстама клијената или производа.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику

Максимална изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2015. и 2014. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Максимална изложеност кредитном ризику пре колатерала и других побољшања

	31. децембар 2015.		У хиљадама динара 31. децембар 2014.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	439,447,451	400,121,123	440,425,629	414,668,645
I. Преглед активе				
Готовина и средства код централне банке	68,895,218	68,895,218	72,633,528	72,633,528
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	18,248,795	17,848,897	36,102,850	35,733,988
Кредити и потраживања од комитената	217,556,126	179,422,656	228,397,640	203,828,648
Финансијска средства	131,393,251	131,295,211	99,590,860	99,470,437
Остала средства	3,354,061	2,659,141	3,700,751	3,002,044
II. Ванбилансне ставке	30,916,843	30,341,437	32,294,161	31,693,332
Плативе гаранције (напомена 39.1)	5,337,033	5,164,181	5,547,353	5,394,823
Чинидбене гаранције (напомена 39.1)	6,756,947	6,640,059	8,138,838	7,977,118
Преузете неопозиве обавезе	18,250,616	18,241,064	17,808,782	17,800,489
Остало	572,247	296,133	799,188	520,902
Укупно (I+II)	470,364,294	430,462,560	472,719,790	446,361,977

Највећи кредитни ризик за Групу настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Група изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31. децембар 2015. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Недоспели неисправљени	-	-	-	-	-	-	4,086,644	4,086,644	16,081,934
Доспели а неисправљени	40,315,977	18,710,583	5,764,344	6,753,580	7,578,052	79,122,536	136,129	136,129	1,223,716
Групно обезвређени	1,158,845	52,152	82,542	6,697	1,956,567	3,256,803	93,418,959	172,541,495	943,145
Појединачно обезвређени	41,474,822	18,762,735	5,846,886	6,760,277	9,534,619	82,379,339	135,176,787	40,791,858	-
Укупно	1,040,522	1,225,912	424,146	831,702	1,734,363	5,256,645	32,876,825	18,248,795	399,898
Исправка вредности	734,752	1,216,742	405,809	831,440	1,214,031	4,402,774	16,327,028	20,729,802	399,898
Група исправка вредности	305,770	9,170	18,337	262	520,332	853,871	16,549,797	17,403,668	-
Појединачна исправка вредности									
Нето књиговодствена вредност	40,434,300	17,536,823	5,422,740	5,928,575	7,800,256	77,122,694	102,299,962	179,422,656	17,848,897

Напомена: Према интерној сегментацији сектор становништва обухвата физичка лица, предузетнике, микро клијенте и пољопривреднике.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31. децембар 2014. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	У хиљадама динара	
								Укупно	Потраживања од банака
Недоспели неисправљени	-	-	-	-	-	-	4,188,899	4,188,899	28,242,290
Доспели а неисправљени	39,668,295	16,271,559	5,519,250	7,680,924	6,962,684	76,102,712	1,557,306	1,557,306	7,204,378
Групно обезвређени	1,126,483	65,382	94,069	11,026	2,660,064	3,957,024	96,577,801	172,680,513	656,183
Појединачно обезвређени	40,794,778	16,336,941	5,613,319	7,691,950	9,622,748	80,059,736	148,337,904	49,970,922	-
Укупно	680,405	1,186,686	445,232	831,337	1,616,707	4,760,367	19,808,625	24,568,992	36,102,851
Исправка вредности	527,831	1,176,461	422,237	831,071	1,187,147	4,144,747	8,873,660	13,018,407	368,863
Група исправка вредности	152,574	10,225	22,995	266	429,560	615,620	10,934,965	11,550,585	-
Појединачна исправка вредности									
Нето књиговодствена вредност	40,114,373	15,150,255	5,168,087	6,860,613	8,006,041	75,299,369	128,529,279	203,828,648	35,733,988

Напомена: Према интерној сегментацији сектор становништва обухвата физичка лица, предузетнике, микро клијенте и пољопривреднике.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређени кредити и потраживања

Обезвређени кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које чланице Групе утврде да постоји објективни доказ који указује на обезвређење и за које не очекује наплату укупне доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту. Обезвређење се врши на појединачној и групној основи. Кредити и потраживања који су 100% обезвређени налазе се у групно обезвређеним кредитима и потраживањима.

Матична банка је у 2015. години била предмет посебног дијагностичког испитивања (ПДИ) од стране Народне банке Србије. Као резултат наведеног испитивања, које је спроведено по методологији упоредивој са методологијом Европске централне банке, али и due diligence у процесу приватизације, извршено је значајно повећање исправки вредности у децембру месецу 2015. године.

На повећање исправки вредности у 2015. години код свих чланица Групе утицала је и измена Методологије за вредновање колатерала, а самим тим и Методологије за утврђивање исправки вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама. Измене се односе на висину haircuta по врстама колатерала, очекивани период наплате из реализације средстава обезбеђења, каталог колатерала објединјавањем више категорија колатерала по регионима.

Пласмани који касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Доспели а неисправљени кредити и потраживања представљају оне кредите и потраживања матичне Банке код којих се јавља кашњење у измирењу обавеза по основу уговорене камате или главнице (извештај приказује као доспело, укупно потраживање које има било коју доспелу обавезу по основу главнице или камате). За наведена потраживања матична Банка верује да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду да се односе на потраживања за која постоји извесност у наплати дуга.

Пласмани који не касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Недоспели неисправљени кредити и потраживања односе на пласмане за које је утврђено да није адекватно формирати обезвређење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиривања обавеза и извесност у наплати потраживања од стране чланица Групе (кредити и потраживања од Републике Србије, Министарства финансија Републике Српске и локалних самоуправа обезбеђених гаранцијом Републике Црне Горе).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Максимална изложеност кредитном ризику (наставак)

Недостепи неисправљени кредити и потраживања од компитената, банака и других финансијских организација

У хиљадама динара

31. децембар 2015. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1 и 2)	-	-	-	-	-	-	3,895,638	3,895,638	16,081,934
Висок (ИР 4 и 5)	-	-	-	-	-	-	191,006	191,006	-
Укупно	-	-	-	-	-	-	4,086,644	4,086,644	16,081,934

У хиљадама динара

31. децембар 2014. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1 и 2)	-	-	-	-	-	-	4,188,899	4,188,899	28,219,356
Повишен (ИР 3)	-	-	-	-	-	-	-	-	22,935
Укупно	-	-	-	-	-	-	4,188,899	4,188,899	28,242,290

Достепи неисправљени кредити и потраживања од компитената, банака и других финансијских организација

31. децембар 2015. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	Укупно	Потраживања од банака
Доња до 30 дана	-	-	-	-	-	-	-	-	1,223,716
Од 31 - 90 дана	-	-	-	-	-	-	136,129	136,129	-
Преко 90 дана	-	-	-	-	-	-	136,129	136,129	-
Укупно	-	-	-	-	-	-	136,129	136,129	1,223,716

31. децембар 2014. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Привредни клијенти	Укупно	Потраживања од банака
Доња до 30 дана	-	-	-	-	-	-	1,375,310	1,375,310	7,204,378
Од 31 - 90 дана	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Преко 90 дана	-	-	-	-	-	-	181,996	181,996	-
Укупно	-	-	-	-	-	-	1,557,306	1,557,306	7,204,378

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Кредити са измењеним иницијално уговореним условима

Кредити са измењеним иницијално уговореним условима су они кредити који су репрограмирани и/или реструктурирани услед проблема у сервисирању обавеза о роковима доспећа. Узимајући у обзир те проблеме, чланице Групе одлучују да измене услове и рокове уговора, тако да дужнику пруже могућност да лакше сервисира обавезе.

Репрограмирање потраживања се врши код дужника који имају тренутно неусклађене приливе и одливе, а чији финансијски показатељи нису нарушени и указују да ће дужник бити способан да уредно измирује репрограмирани обавезе према накнадно уговореним условима отплате. Репрограмирање потраживања примењује се код дужника који су у доцњи до 90 дана, најчешће по појединачној партији кредита, односно не обухвата сва потраживања дужника.

Реструктурирање се врши код дужника који имају значајне проблеме у пословању и где су финансијски показатељи пословања, значајно нарушени. Приликом реструктурирања:

- замењују се сва билансна потраживања од дужника, односно њихов већи део;
- битно се мењају услови под којима је то потраживање одобрено (при чему се нарочито подразумева продужење рока враћања главнице или камате, смањење каматне стопе или висине потраживања, као и друге промене услова којима се олакшава положај дужника);
- обавезно је усвајање адекватног програма финансијске консолидације.

Укупан износ кредита са измењеним иницијално уговореним условима приказан је у следећим прегледима на дан 31. децембра 2015. и 2014. године. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Кредити (бруто) са измењеним иницијално уговореним условима

	Репrogramирани				Реструктурирани			
	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.		31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Стамбени	762,571	663,024	657,284	609,387	406,885	317,173	153,798	145,617
Готовински	187,954	162,516	236,848	213,044	42,652	25,175	40,721	28,648
Пољопривреда	57,580	43,892	65,924	57,632	28,824	25,274	32,673	29,229
Остало	12,949	11,853	23,068	22,447	748	399	15,273	14,505
Микро бизнис	560,913	388,948	522,946	430,387	475,013	396,530	433,929	372,987
Укупно становништво	1,581,967	1,270,233	1,506,070	1,332,897	954,122	764,551	676,394	590,986
Привредни клијенти	27,595,618	23,657,380	24,824,759	24,251,419	27,008,258	13,712,759	17,248,429	12,828,553
Укупно	29,177,585	24,927,613	26,330,829	25,584,316	27,962,380	14,477,310	17,924,823	13,419,539

Кредитни квалитет пласмана (бруто) чије је плаћање одложено

	31. децембар 2015. године			31. децембар 2014. године		
	Кредити и потраживања од комитената	Репrogramирана и реструктурирана и 5	%	Кредити и потраживања од комитената	Репrogramирана и реструктурирана и 5	%
		потраживања			потраживања	
Недоспели неисправљени	4,121,803	191,005	4,63%	4,188,899	-	-
Доспели а неисправљени	138,680	-	-	1,557,306	-	-
Групно обезвређени	172,503,785	32,812,198	19,02%	172,680,513	24,093,390	13.95%
Појединачно обезвређени	40,791,858	24,136,762	59,17%	49,970,922	20,162,262	40.35%
Укупно	217,556,126	57,139,965	26,26%	228,397,640	44,255,652	19.38%
Исправка вредности	38,133,470	17,735,043	46,51%	24,568,992	5,251,797	21.38%
Група исправка вредности	20,729,802	7,978,460	38,49%	13,018,407	454,386	3.49%
Појединачна исправка вредности	17,403,668	9,756,583	56.06%	11,550,585	4,797,411	41.53%
Покривено колатералима	193,751,038	48,773,836	25,17%	191,567,490	37,337,677	19.49%

4.1.3. Ризик концентрације

Група управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3 Ризик концентрације (наставак)

Кредити, потраживања и преузете обавезе од комитената, банака и других финансијских организација по делатностима :

	Кредити и потраживања				Ванбилансне ставке				У хиљадама динара
	31. децембар 2015. године		31. децембар 2014. године		31. децембар 2015. године		31. децембар 2014. године		
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	
Сектор финансија и осигурања	4,536,224	4,430,619	12,266,474	12,159,949	204,905	204,872	292,092	292,091	
Сектор јавних предузећа и привредних друштва	109,374,486	92,328,400	128,865,183	117,577,990	20,700,705	20,148,037	21,887,165	21,296,705	
Пољопривреда	5,663,059	5,373,223	6,704,231	6,430,156	710,580	448,349	562,860	296,126	
Прерађивачка индустрија	48,831,763	37,627,156	54,699,077	48,205,029	3,633,884	3,614,746	4,175,688	4,123,741	
Електрична енергија	4,085,576	4,078,728	6,910,426	6,909,493	747,948	747,823	979,209	979,108	
Грађевинарство	4,418,946	3,566,347	5,877,592	5,399,560	6,361,246	6,270,652	7,730,105	7,613,719	
Трговина на велико и мало	34,075,124	28,539,577	38,458,752	35,049,540	6,456,268	6,328,667	6,182,757	6,053,044	
Услугне делатности	12,843,012	11,295,727	13,750,430	13,261,821	1,749,015	1,727,299	1,514,960	1,495,887	
Активности у вези са некретношћу	2,457,006	1,847,642	2,464,675	2,322,391	1,041,764	1,010,501	741,566	735,080	
Сектор предузетника	2,984,187	2,660,248	2,927,946	2,632,189	384,236	379,875	439,521	435,145	
Јавни сектор	9,593,147	9,562,430	16,285,108	16,248,700	289,308	286,815	395,441	394,444	
Сектор становништва	72,872,730	69,322,439	70,464,159	67,320,500	8,637,093	8,634,287	8,764,227	8,759,233	
Сектор страних лица	13,564,931	13,187,779	16,603,359	16,258,631	542,771	542,770	105,098	105,098	
Сектор других комитената	22,879,216	5,779,638	17,088,262	7,364,677	157,825	144,781	410,617	410,616	
Укупно	235,804,921	197,271,553	264,500,491	239,562,636	30,916,843	30,341,437	32,294,161	31,693,332	

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, чланице Групе врше диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

Кредити, потраживања и преузете обавезе од комитената, банака и других финансијских организација по географским подручјима:

	Кредити и потраживања				Ванбилансне ставке				У хиљадама динара
	31. децембар 2015. године		31. децембар 2014. године		31. децембар 2015. године		31. децембар 2014. године		
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	
Србија	201,974,468	165,682,483	219,704,972	196,611,282	27,643,451	27,103,328	30,046,297	29,477,873	
Црна Гора	7,902,460	7,041,803	7,080,721	6,317,535	2,005,540	1,984,285	1,318,283	1,302,816	
Бих	10,174,443	9,183,677	10,944,571	10,222,406	1,196,610	1,182,582	811,797	794,859	
Европска Унија	10,466,948	10,464,617	16,326,339	16,324,009	34,580	34,580	64,244	64,244	
САД и Канада	687,851	393,549	454,386	191,260	27,719	27,719	45,916	45,916	
Остало	4,598,751	4,505,424	9,989,502	9,896,144	8,943	8,943	7,624	7,624	
Укупно	235,804,921	197,271,553	264,500,491	239,562,636	30,916,843	30,341,437	32,294,161	31,693,332	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Финансијска средства

	31. децембар 2015. године		31. децембар 2014. године	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
<i>У хиљадама динара</i>				
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању (напомена 20)	855,811	855,811	121,634	121,634
- расположива за продају (напомена 21)	130,330,464	130,330,094	98,959,282	98,958,788
- која се држе до доспећа (напомена 22)	206,975	109,306	509,944	390,015
	131,393,250	131,295,211	99,590,860	99,470,437

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на обвезнице старе девизне штедње Републике Србије, купонске обвезнице Републике Србије, акције привредних друштава и банака и инвестиционе јединице, а њихово вредновање се врши методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market) или методологијом интерно развијених модела (mark to model), у зависности да ли постоје доступне цене које се мењају на дневној основи или којима се тргује методом континуираног трговања.

Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, Велике Британије, Републике Српске, Републике Црне Горе, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности расположиве за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market). Метод интерно развијених модела за вредновање (mark to model) се користи у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

Финансијска средства која се држе до доспећа односе се на дугорочне обвезнице Владе Републике Србије и есконт меница који је у целости исправљен.

4.1.5. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Група користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (коллатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног коллатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења чланице Групе од клијената прибављају уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана, уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита код матичне Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године**4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)****4.1. Кредитни ризик (наставак)****4.1.5. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)**

Приликом процене непокретности или залогe на покретној имовини, чланице Групе обезбеђују стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свеле на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залогe морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, а полисе винкулиране у корист чланица Групе.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат у зависности од врсте колатерала и локације, који се минимум једном годишње, а по потреби и чешће, преиспитују и ревидирају. На овај начин Група се штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Вредност колатерала и тенденције кретања, чланице Групе прате и ажурирају како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

У следећим прегледима вредност колатерала је приказана према фер вредности колатерала, тако да је вредност колатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност колатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност колатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност колатерала.

Вредност колатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

	31. децембар 2015. године						31. децембар 2014. године					
	Некретнине		Депозити		Остали		Некретнине		Депозити		Остали	
	Укупно	Гаранције	коллатерали	Укупно	Гаранције	коллатерали	Укупно	Гаранције	коллатерали	Укупно	Гаранције	коллатерали
Стамбени	38,106,117	61,462	1,398,167	39,565,746	-	1,398,167	37,217,662	61,466	1,233,637	-	1,233,637	38,512,765
Готовински	395,490	341,718	8,568,425	9,305,633	-	8,568,425	373,630	301,798	3,242,179	-	3,242,179	3,917,607
Пољопривреда	3,225,302	25,602	1,772,353	5,132,964	109,707	1,772,353	2,877,933	20,500	1,455,592	120,694	1,455,592	4,474,719
Остало	139,084	52,751	161,602	353,437	-	161,602	149,671	51,903	347,212	-	347,212	548,786
Микро бизнис	4,096,566	612,293	4,833,396	9,551,583	9,328	4,833,396	3,996,271	558,944	5,004,701	8,882	5,004,701	9,568,798
Укупно	45,962,559	1,093,826	16,733,943	63,909,363	119,035	16,733,943	44,615,167	994,611	11,283,321	129,576	11,283,321	57,022,675
Привредни клијенти	65,023,730	1,544,339	8,101,585	129,841,675	8,101,585	55,172,021	62,860,117	1,281,209	61,651,875	8,751,614	61,651,875	134,544,815
Укупно	110,986,289	2,638,165	8,220,620	193,751,038	8,220,620	71,905,964	107,475,284	2,275,820	72,935,196	8,881,190	72,935,196	191,567,490

Напомена: Део стамбених кредита матичне Банке који је покривен некретнинама осигуран је код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита (2015. године : 28,6 милијарди динара; 2014. године : 27,4 милијарди динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед стамбених кредита према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Мање од 50%	6,522,196	6,839,244
50% - 70%	8,597,356	8,452,740
71% - 100%	13,921,888	14,813,539
101% - 150%	7,045,483	5,544,481
Већи од 150%	3,233,792	2,368,052
Остало	2,154,107	2,776,722
Укупна изложеност	41,474,822	40,794,778
Просечни LTV	65.25%	65.08%

4.1.6. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средства обезбеђења преузета од стране чланица Групе у процесу наплате пласмана преузимањем колатерала, која су служила као обезбеђење пласмана, приказана су у наредном прегледу:

Средства обезбеђења преузета по основу наплате пласмана

	У хиљадама динара	
	2015.	2014.
Стамбени објекти	813,175	932,338
Пословни објекти	3,709,587	3,829,703
Опрема	107,017	106,469
Земљиште и шуме	622,809	615,984
Укупно	5,252,588	5,484,494
Исправка вредности	(1,450,810)	(475,929)
Нето књиговодствена вредност	3,801,778	5,008,565

У току 2015. године, у процесу наплате пласмана преузета су средства обезбеђења укупне вредности 178,726 хиљада динара (2014. године : 3,002,589 хиљада динара).

4.2 Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Групе, услед немогућности Групе да измирује своје обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Група у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за ликвидност и Одбор за управљање активом и пасивом матичне Банке у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чланица Групе, чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Група:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика који имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира Планове за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита. Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Групе која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Група усклађује своје пословање са ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставка)

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности	
	2015.	2014.	2015.	2014.
На дан 31. децембар	2.71	2.79	2.46	2.47
Просек за период	3.09	3.24	2.78	2.83
Максималан за период	3.93	4.29	3.57	3.97
Минималан за период	1.90	1.71	1.68	1.52

Током 2015. године показатељ ликвидности и ужи показатељ ликвидности су се кретали изнад дефинисаних лимита.

Група дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2015.	2014.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Мах (10%)	5.06%	10.86%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Мах (20%)	6.27%	11.87%

Поред тога Група лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2015. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	68,895,218	-	-	-	-	68,895,218
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,587,402	1,131,050	12,154	1,098,099	20,192	17,848,897
Кредити и потраживања од комитената	17,523,283	9,030,475	40,446,564	74,382,455	38,039,879	179,422,656
Финансијска средства (ХоВ)	4,934,122	10,448,073	40,570,700	72,551,035	2,791,281	131,295,211
Остала средства	2,238,171	-	27,380	393,589	-	2,659,140
Укупно	109,178,196	20,609,598	81,056,798	148,425,178	40,851,352	400,121,122
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,749,772	1,255,870	4,404,506	8,677,947	1,680,631	18,768,726
Депозити и остале обавезе према депонентима	177,015,247	22,776,928	84,273,927	32,653,608	2,614,912	319,334,622
Субординиране обавезе	-	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остале обавезе	3,771,251	-	897,156	-	-	4,668,407
	183,536,270	24,032,798	89,575,589	47,409,517	4,295,543	348,849,717
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2015. године	(74,358,074)	(3,423,200)	(8,518,791)	101,015,661	36,555,809	51,271,405

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2014. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	72,633,528	-	-	-	-	72,633,528
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	35,452,043	12,540	21,609	236,314	11,482	35,733,988
Кредити и потраживања од комитената	37,834,376	13,303,273	52,441,079	62,927,575	37,322,345	203,828,648
Финансијска средства (ХоВ)	11,175,649	10,268,161	24,500,762	45,108,215	8,417,650	99,470,437
Остала средства	2,425,902	-	573,664	2,478	-	3,002,044
Укупно	159,521,498	23,583,974	77,537,114	108,274,582	45,751,477	414,668,645
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	6,735,422	549,318	4,067,305	12,804,354	2,091,365	26,247,764
Депозити и остале обавезе према депонентима	156,357,682	28,254,316	89,280,004	43,274,813	3,927,393	321,094,208
Субординиране обавезе	-	-	-	6,036,680	-	6,036,680
Остале обавезе	2,825,232	-	256,458	-	-	3,081,690
	165,918,336	28,803,634	93,603,767	62,115,847	6,018,758	356,460,342
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2014. године	(6,396,838)	(5,219,660)	(16,066,653)	46,158,735	39,732,719	58,208,303

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Група прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Групе и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Група краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности. Руководство верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Група редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2015. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	68,895,218	-	-	-	-	68,895,218
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,588,602	1,131,301	21,580	1,116,637	20,284	17,878,404
Кредити и потраживања од комитената	18,488,402	10,833,317	47,148,220	95,414,205	48,948,244	220,832,388
Финансијска средства (ХоВ)	5,123,924	11,420,857	43,032,350	76,260,280	2,945,795	138,783,206
Остала средства	2,238,171	-	27,380	393,589	-	2,659,140
Укупно	110,334,317	23,385,475	90,229,530	173,184,711	51,914,323	449,048,356
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,751,935	1,351,379	4,759,157	9,622,776	1,915,793	20,401,040
Депозити и остале обавезе према депонентима	177,972,937	23,130,495	86,680,782	34,815,170	2,772,016	325,371,400
Субординиране обавезе	-	-	-	6,663,977	-	6,663,977
Остале обавезе	3,771,249	-	897,156	-	-	4,668,405
	184,496,121	24,481,874	92,337,095	51,101,923	4,687,809	357,104,822
Нето рочна неусклађеност						
На дан						
31. децембар 2015. године	(74,161,804)	(1,096,399)	(2,107,565)	122,082,788	47,226,514	91,943,534

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31.
децембар 2014. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	72,633,528	-	-	-	-	72,633,528
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	41,767,035	12,996	22,101	274,828	5,186	42,082,146
Кредити и потраживања од комитената	38,188,898	15,593,512	60,499,057	81,411,509	52,505,167	248,198,143
Финансијска средства (ХоВ)	11,605,538	10,998,094	26,291,608	49,053,239	8,801,278	106,749,757
Остала средства	2,425,907	-	573,664	2,476	-	3,002,047
Укупно	166,620,906	26,604,602	87,386,430	130,742,052	61,311,631	472,665,621
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	6,769,805	720,307	4,794,234	13,878,225	2,337,061	28,499,632
Депозити и остале обавезе према депонентима	151,922,102	29,069,813	93,815,221	50,190,731	4,146,732	329,144,599
Субординиране обавезе	-	-	-	6,649,699	-	6,649,699
Остале обавезе	2,825,231	-	256,460	-	-	3,081,691
	161,517,138	29,790,120	98,865,915	70,718,655	6,483,793	367,375,621
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2014. године	5,103,768	(3,185,518)	(11,479,485)	60,023,397	54,827,838	105,290,000

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца недисконтовани новчани токови обухватају само токове по основу главнице дуга.

Тржишни ризици

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања. Група је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Тржишни ризици (наставак)

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори матичне Банке, као и надлежни одбори чланица Групе чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

4.3. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Група управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Група управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Група посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Групе, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Групе. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа чланица Групе о управљању каматним ризиком.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	<u>Лимити</u>	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Релативни GAP	Max 15%	1.15%	1.41%
Коефицијент диспаратета	<u>0.75 – 1.25</u>	<u>1.01</u>	<u>1.02</u>

Током 2015. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
На дан 31. децембар	5.18%	7.92%
Просек за период	7.27%	7.28%
Максималан за период	9.35%	7.92%
Минималан за период	5.18%	6.63%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2015. године

У хиљадама динара

	<u>До 1 месеца</u>	<u>1-3 месеца месеца</u>	<u>3-12 месеци месеца</u>	<u>1-5 година година</u>	<u>Преко 5 година година</u>	<u>Укупно Камато-носно</u>	<u>Некама-тоносно</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне банке	26,789,635	-	-	-	-	26,789,635	42,105,583	68,895,218
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	13,932,335	1,131,048	12,153	155,331	31,745	15,262,612	2,586,285	17,848,897
Кредити и потраживања од комитената	80,500,960	14,024,780	43,541,024	25,553,937	13,818,789	177,439,490	1,983,166	179,422,656
Финансијска средства (ХоВ)	4,240,893	29,094,133	28,678,844	64,816,089	2,791,281	129,621,240	1,673,971	131,295,211
Остала средства	-	-	-	-	-	-	2,659,140	2,659,140
Укупно	125,463,823	44,249,961	72,232,021	90,525,357	16,641,815	349,112,977	51,008,145	400,121,122
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	4,015,337	5,354,860	8,937,810	435,972	23,921	18,767,900	826	18,768,726
Депозити и остале обавезе према депонентима	185,570,478	21,003,844	80,274,434	28,460,808	1,170,622	316,480,186	2,854,436	319,334,622
Субординиране обавезе	-	-	6,077,962	-	-	6,077,962	-	6,077,962
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	4,668,407	4,668,407
Укупно	189,585,815	26,358,704	95,290,206	28,896,780	1,194,543	341,326,048	7,523,669	348,849,717
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембар 2015. године	(64,121,992)	17,891,257	(23,058,185)	61,628,577	15,447,272	7,786,929	43,484,476	51,271,406

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2014. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци месеца	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматно- носно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	26,854,092	-	-	-	-	26,854,092	45,779,436	72,633,528
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	33,179,879	12,550	20,923	-	11,480	33,224,832	2,509,156	35,733,988
Кредити и потраживања од комитената	91,746,395	16,790,091	51,256,489	21,210,224	18,542,340	199,545,539	4,283,109	203,828,648
Финансијска средства (ХоВ)	12,305,597	20,217,220	17,438,120	39,682,189	8,341,562	97,984,688	1,485,749	99,470,437
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,002,044	3,002,044
Укупно	164,085,963	37,019,861	68,715,532	60,892,413	26,895,382	357,609,151	57,059,494	414,668,645
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	6,804,866	6,728,396	11,974,863	733,010	3,499	26,244,634	3,130	26,247,764
Депозити и остале обавезе према депонентима	160,657,196	25,458,830	86,524,434	43,563,921	1,573,113	317,777,494	3,316,714	321,094,208
Субординиране обавезе	-	-	6,036,680	-	-	6,036,680	-	6,036,680
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	3,081,690	3,081,690
Укупно	167,462,062	32,187,226	104,535,977	44,296,931	1,576,612	350,058,808	6,401,534	356,460,342
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембар 2014. године	(3,376,099)	4,832,635	(35,820,445)	16,595,482	25,318,770	7,550,343	50,657,960	58,208,303

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство чланица Групе верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног GAP-а, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Група редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Групе.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Група процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Група је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедне становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2014. године (наставак)

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осетљивости Групе, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2015.		
На дан 31. децембра	488,661	(488,661)
Просек за период	407,553	(407,553)
Максималан за период	488,661	(488,661)
Минималан за период	326,445	(326,445)
2014.		
На дан 31. децембра	563,775	(563,775)
Просек за период	370,455	(370,455)
Максималан за период	563,775	(563,775)
Минималан за период	177,136	(177,136)

4.4. Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексиране валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Група на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- Backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе кроз постављање транспарентног система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Укупна ризична девизна позиција	6,126,044	6,511,704
Показатељ девизног ризика	13.77%	16.78%
Регулаторно прописан лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2015. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	34,260,326	214,506	1,651,663	3,975,656	40,102,151	-	-	-	28,793,067	68,895,218
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	8,837,892	3,858,453	1,833,686	1,600,760	16,130,791	-	-	-	1,718,106	17,848,897
Кредити и потраживања од компитената	16,704,860	31,452	-	2,460,488	19,196,800	114,426,868	129	5,393,075	40,405,784	179,422,656
Финансијска средства (ХОВ)	78,547,189	7,478,087	1,665,663	546,168	88,237,107	452,323	-	-	42,605,781	131,295,211
Остала средства	418,919	92,698	593	27,571	539,781	14	-	-	2,119,345	2,659,140
Укупно	138,769,186	11,675,196	5,151,605	8,610,643	164,206,630	114,879,205	129	5,393,075	115,642,083	400,121,122
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	15,912,048	32,644	4,997	90,675	16,040,364	2,013,823	-	-	714,539	18,768,726
Депозити и остале обавезе према компитентима	224,818,571	10,934,364	10,355,471	4,512,663	250,621,069	6,574,729	5,844	-	62,132,980	319,334,622
Субординиране обавезе	6,077,962	-	-	-	6,077,962	-	-	-	-	6,077,962
Остале обавезе	914,399	23,190	71,280	132,506	1,141,375	-	-	-	3,527,032	4,668,407
Укупно	247,722,980	10,990,198	10,431,748	4,735,844	273,880,770	8,588,552	5,844	-	66,374,551	348,849,717
Нето девизна позиција	(108,953,794)	684,998	(5,280,143)	3,874,799	(109,674,140)	106,290,653	(5,715)	5,393,075	49,267,532	51,271,405

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2014. године

	Укупно у валути				Девизна клаузула у		Девизна клаузула у CHF		Укупно	
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	EUR	а у USD	у CHF	Динарске позиције	Укупно	
Готовина и готовински еквиваленти	41,128,862	619,821	438,290	2,784,577	-	-	-	27,661,978	72,633,528	
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	21,785,413	1,656,880	940,769	1,009,102	-	-	-	10,341,824	35,733,988	
Кредити и потраживања од комитената	19,080,082	72,317	-	3,228,535	121,299,864	-	5,717,903	54,429,947	203,828,648	
Финансијска средства (ХОВ)	55,529,787	6,534,761	1,397,811	617,010	512,557	-	-	34,878,511	99,470,437	
Остала средства	1,306,014	407,976	183	19,033	1,733,206	-	-	1,268,838	3,002,044	
Укупно	138,830,158	9,291,755	2,777,053	7,658,257	121,812,421	-	5,717,903	128,581,098	414,668,645	
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	19,078,820	182,224	23,025	150,352	2,067,774	-	-	4,745,569	26,247,764	
Депозити и остале обавезе према комитентима	221,941,072	8,006,806	8,351,079	3,947,344	8,053,841	690,265	2,475	70,101,326	321,094,208	
Субординиране обавезе	6,036,680	-	-	-	6,036,680	-	-	-	6,036,680	
Остале обавезе	598,721	327,339	33,526	93,712	1,053,298	-	-	2,028,392	3,081,690	
Укупно	247,655,293	8,516,369	8,407,630	4,191,408	10,121,615	690,265	2,475	76,375,287	356,460,342	
Нето девизна позиција	(108,825,135)	775,386	(5,630,577)	3,466,849	(110,213,477)	(690,265)	5,715,428	51,705,811	58,208,303	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Преглед десетодневног VaR-a

Група врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Групе током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Група израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-a са интервалом поверења од 99% за 2015. и 2014. годину је приказан као што следи:

У хиљадама динара

	На дан 31. децембар	Просек	Максималан	Минималан
2015.				
Девизни ризик	55,129	36,590	187,775	10,250
2014.				
Девизни ризик	47,241	10,701	62,464	2,452

4.6. Оперативни ризик

Банке чланице Групе на дневном нивоу прате догађаје оперативних ризика и управљају оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке чланице Групе именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке чланице Групе у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима.

Мерење, односно процену оперативног ризика Група врши кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банке чланице Групе спроводе мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику.

Група не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Оперативни ризик (наставак)

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Група је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банака чланица Групе у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Група процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем, на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банке чланице Групе су усвојиле План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банке чланице Групе су усвојиле План опоравка активности у случају катастрофа.

4.7. Ризици улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагање Групе у једно лице које није лице у финансијском сектору може бити до 10% капитала Групе, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим чланице Групе стичу удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Групе у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Групе могу бити до 60% капитала Групе, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.8. Ризик изложености

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом јесте изложеност која износи преко 10% капитала Групе.

У свом пословању, Група води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Групе;
- Збир свих великих изложености Групе не сме прећи 400% капитала Групе.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Групом.

Изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Групом кретала се у оквиру прописаних лимита.

4.9. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности чланица Групе да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Ризик земље (наставак)

Група управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, чланице Групе врше одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Групе у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Група врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Група дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.10. Фер вредност финансијске акције и пасиве

Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске акције и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31. децембар 2015. године			31. децембар 2014. године			
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	У хиљадама динара	
						Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Кредити и потраживања од комитената	179,422,656	178,509,257	-	-	178,509,257	203,828,648	203,207,437
Финансијска средства која се држе до доспећа	109,306	109,306	-	-	109,306	390,015	390,015
Финансијска пасива							
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	319,334,622	319,099,716	-	-	319,099,716	321,094,208	310,012,734

Израчунавање фер вредности датих кредита и пасива клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пасиве са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструментите по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопом се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у СНФ), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе, са фиксним каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер чланице Групе не би одобравале кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком чланица Групе.

Фер вредност инвестиционих ХоВ које се држе до доспећа процењује се коришћењем тржишних цена или коришћењем есконтованих модела готовинских токова на основу тренутних тржишних каматних стопа које се нуде за инструментите сличног производа. Инвестиционе ХоВ које се држе до доспећа су доспеле и књиговодствене вредности су једнаке фер вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.10. Фер вредност финансијске aktive и пасиве (наставак)

Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

	У хиљадама динара 31. децембар 2015. године			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна актива / пасива по фер вредности
Актива				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	855,811	-	-	855,811
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	42,150,010	-	42,150,010
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	325,804	87,854,280	-	88,180,084
Укупно	1,181,615	130,004,290	-	131,185,905
	У хиљадама динара 31. децембар 2014. године			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна актива / пасива по фер вредности
Актива				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	121,634	-	-	121,634
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	35,179,215	-	35,179,215
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	290,305	63,489,268	-	63,779,573
Укупно	411,939	98,668,483	-	99,080,422

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције). Фер вредност aktive одређена ценом на банкарском тржишту се распоређује у ниво 3.

4.11. Управљање капиталом

Група је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Групе.

Обрачун капитала и показатеља адекватности тог капитала је усклађен са Базел II стандардима. Банкарска Група континуирано управља капиталом. Основни циљеви управљања регулаторним капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- поштовање минималног регулаторног показатеља адекватности капитала (12%);
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућити оптимум будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал банкарске Групе, представља збир основног капитала и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељ адекватности капитала представља однос капитала Групе и збира active пондерисане кредитним ризицима и изложености девизном ризику и оперативном ризику. Актива пондерисана кредитним ризицима банкарске Групе утврђује се у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе active. Изложеност оперативном ризику је производ реципрочне вредности показатеља адекватности капитала и трогодишњег просека капиталног захтева за оперативни ризик који се утврђује множењем индикатора изложености и стопе капиталног захтева за сваку пословну линију. Капитални захтев за девизни ризик на нивоу банкарске Групе једнак је збиру појединачних капиталних захтева за овај ризик свих чланица банкарске Групе, код којих је збир нето отворене девизне позиције и апсолутне отворене позиције у злату већи од 2% њиховог капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом (наставак)

Показатељ адекватности капитала	У хиљадама динара	
	2015.	2014.
Основни капитал	40,641,634	34,335,837
Допунски капитал	4,034,778	4,669,970
Одбитне ставке од капитала	(190,945)	(189,710)
Капитал	44,485,467	38,816,098
Актива пондерисана кредитним ризиком	166,568,209	185,240,046
Изложеност оперативном ризику	22,226,158	20,601,708
Изложеност девизном ризику	4,167,685	1,447,635
Показатељ адекватности капитала (мин. 12%)	23.05%	18.73%

НБС је на дан 28. децембра 2015. године издала Решење Матичној Банци којим је утврђен минимални захтев за капиталом и подобним обавезама. На дан 31. децембра 2015. године Матична Банка је била усклађена са утврђеним минималним захтевом за капиталом и подобним обавезама прописаним од стране НБС.

Током 2015. године показатељ адекватности капитала је био изнад прописаног регулаторног лимита од 12%.

Стратегијом управљања капиталом, банкарска Група обезбеђује одржавање нивоа и структуре интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења на нивоу банкарске Групе, као и промене у регулаторним захтевима.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- начин организације процеса управљања расположивим интерним капиталом;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Група на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је банкарска Група изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан расположиви интерни капитал у складу са ризичним профилем банкарске Групе,
- укључен је у систем управљања банкарском Групом и доношења одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала на нивоу банкарске Групе обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
- капитала и расположивог интерног капитала;
- минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
- збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима.

Кључни извори неизвесности код процена*Резервисања за кредитне губитке*

Средства која се обрачунавају методом амортизованог трошка се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(и) (vii).

Део укупног резервисања за обезвређење који се односи на ризик друге уговорне стране односи се на финансијска средства која се индивидуално процењују и базира се на најбољој процени руководства о садашњој вредности будућих токова готовине чији прилив је очекиван. Приликом процене ових токова готовине, руководство прави процене о финансијском стању друге уговорне стране и о нето продајној вредности присутног колатерала. За свако обезвређено средство се процењује његова вредност, као и излазна стратегија, где функција кредитног ризика независно одобрава процену готовинских токова који се сматрају надокнадивим.

Групно процењена резервисања покривају кредитне губитке који су садржани у портфолију кредита и хартија од вредности која се држе до доспећа, а који садрже сличне карактеристике кредитног ризика услед објективних доказа о постојању обезвређења, али који још увек не могу да се идентификују. Приликом процене потребе за групним резервисањем за губитке, руководство узима у обзир факторе као што су квалитет кредита, величина портфолија, концентрација ризика и економске факторе. Да би се проценило потребно резервисање, праве се претпоставке којима се дефинише начин за моделирање губитака садржаних у портфолију, и одређују се неопходни улазни параметри, засновани на историјском искуству и тренутним привредним околностима. Тачност резервисања зависи од процене будућих токова готовине за појединачно уговорне стране, као и од претпоставки и параметара модела који се користи приликом одређивања групно резервисања.

Одређивање фер вредности

Одређивање фер вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење техника процене описаних у рачуноводственој политици 3(и)(vi). За финансијске инструменте којима се ретко тргује и чија цена није врло транспарентна, фер вредност је мање објективна и захтева различите степене процене, у зависности од ликвидности, концентрације, неизвесности тржишних фактора, ценовних претпоставки и других ризика везаних за појединачне инструменте.

Кључне рачуноводствене процене за примену рачуноводствених политика Групе

Кључне рачуноводствене процене у примени рачуноводствених политика Групе укључују:

Обезвређење улагања у власничке хартије од вредности

Улагања у власничке хартије од вредности се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственим политикама 3(и)(vii) и 3(г).

Процена финансијских инструмената

Рачуноводствена политика Групе у погледу мерења фер вредности је обелодањена у рачуноводственој политици 3(и)(vi).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Чланице Групе мере фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе приликом вредновања:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене (некориговане) на активном тржишту за идентичне инструменте.
- Ниво 2: Процењивачке технике засноване на улазним подацима који нису тржишне цене за идентичне инструменте али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведени из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем: званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање од активног или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Процењивачке технике које користе улазне податке који нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

Фер вредности финансијских средстава и финансијских обавеза којима се тргује на активном тржишту је заснована на тржишним ценама или на ценама које нуде дилери. За све остале финансијске инструменте чланице Групе одређују фер вредност коришћењем процењивачких метода.

Процењивачке методе укључују нето садашњу вредност и дисконтоване готовинске токове, поређење са сличним инструментима за које постоје уочљиве тржишне цене, као и друге методе процене. Претпоставке и улазни подаци који се користе за методе процене укључују неризичне и „benchmark“ каматне стопе, кредитне распоне и друге факторе који се користе приликом процене дисконтних стопа, цене обвезница и капитала, девизне курсеве, капитал и индексе цена капитала и очекивану нестабилност цена и корелације. Циљ метода процене је да се установи фер вредност која одражава цену финансијског инструмента на дан билансирања, која би била установљена од учесника на тржишту у трансакцији ван дохвата руке.

Група користи опште прихваћене моделе процењивања за одређивање фер вредности обичних и једноставнијих финансијских инструмената, као што су свопови камата и валута за које се искључиво користе уочљиви тржишни подаци и који захтевају низак степен процењивања и претпоставки од руководства. Уочљиви и улазни подаци модела су углавном доступни на тржишту котираних дужничких и власничких хартија од вредности, деривата којима се тргује и једноставних деривата као што су каматни свопови.

Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података модела смањује потребу за проценама и претпоставкама руководства и такође смањује неизвесност која се повезује са одређивањем фер вредности. Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података се углавном разликује, у зависности од производа и тржишта, и склона је променама условљеним различитим догађајима и општим условима на будућим тржиштима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе

Матична банка прати и обелодањује пословање по сегментима кроз два модела извештаја:

- Извештавање по стратешким сегментима – чланице Групе (напомена 6.1.) и
- Извештавање по оперативним сегментима – пословним линијама (напомена 6.2.).

Информације о резултатима сваког извештајног сегмента су приказане у наставку.

Група има укупно четири чланице које представљају стратешке организационе делове:

Комерцијална банка а.д., Београд, Србија, Матична банка	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд, Србија	Укључује послове управљања инвестиционим фондовима

Матична банка прати и обелодањује пословање по стратешким сегментима – чланице Групе у оквиру својих консолидованих финансијских извештаја. Група највећи део свог пословања обавља на територији Републике Србије. Зависна правна лица нису од материјалног значаја за појединачни финансијски извештај Матичне банке.

Билансна сума Матичне банке износи 93.0% укупне билансне суме консолидованог биланса стања (2014. године: 92.9%).

Билансна сума Комерцијалне банке а.д., Будва износи 3.0% укупне консолидоване активе (2014. године: 3.24%), Комерцијалне банке а.д., Бања Лука 4.0% (2014. године: 3.83%) и КомБанк ИНВЕСТ-а 0.03% (2014. године: 0.03%).

Резултат стратешког сегмента се користи за мерење успешности пословања, будући да руководство Матичне банке верује да је ова информација најрелевантнија за вредновање резултата одређеног стратешког сегмента у поређењу са другим правним лицима која послују у наведеним делатностима на локалном тржишту.

Цене у пословним трансакцијама између стратешких сегмената су утврђене на тржишној основи.

Приликом консолидације извршена је елиминација свих међусобних односа из биланса стања у износу од 7,048,858 хиљада динара (2014. године: 6,231,466 хиљада динара). Из биланса успеха извршена је елиминација прихода у износу од 35,586 хиљада динара (2014. године: 152,322 хиљада динара), а расхода у износу од 26,093 хиљаде динара (2014. године 28,367 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

Биланс стања 2015. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања		У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
	приходи	расходи	
421,927,391	7,048,858		414,878,533
готовина/обавезе	980,087		
пласмани/обавезе	587,883		
улози/капитал	5,480,888		

Биланс успеха 2015. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
(7,141,324)	35,586	26,093	(7,131,831)
камате	8,968	8,968	
накнаде	7,996	7,996	
курсне разлике (реклаификовано у капитал)	18,622	9,129	

Биланс стања 2014. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања		У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
	приходи	расходи	
436,933,575	6,231,466		430,702,109
готовина/обавезе	128,678		
пласмани/обавезе	621,900		
улози/капитал	5,480,888		

Биланс успеха 2014. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
4,916,756	152,322	28,367	4,792,801
камате	22,596	22,596	
накнаде	5,771	5,771	
курсне разлике (реклаификовано у капитал)	3,266		
дивиденда	120,689	-	

За сваки од стратешких организационих делова, руководство Матичне банке контролише интерне извештаје руководства најмање на тромесечном нивоу. У наставку је приказан преглед активности стратешких сегмената из консолидованог биланса стања и консолидованог биланса успеха за 2015. и 2014. годину:

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2015. године

	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	У хилјадама динара	
					Укупно	
АКТИВА						
Готовина и средства код централне банке	63,523,715	1,495,679	3,875,824	-	68,895,218	
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	851,056	-	-	4,755	855,811	
Финансијска средства расположива за продају	127,173,383	1,937,561	1,219,150	-	130,330,094	
Финансијска средства која се држе до доспећа	-	-	-	109,306	109,306	
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	16,263,827	1,041,823	543,247	-	17,848,897	
Кредити и потраживања од комитента	162,742,565	6,229,312	10,450,779	-	179,422,656	
Нематеријална улагања	216,830	16,898	18,220	-	251,948	
Некретнине, постројења и опрема	6,139,572	200,220	52,164	51	6,392,007	
Инвестиционе некретнине	2,744,026	-	155,895	-	2,899,921	
Текућа пореска средства	37,017	-	2,945	117	40,079	
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	63,314	-	107,353	-	170,667	
Остала средства	6,040,404	1,576,307	44,292	926	7,661,929	
Укупно актива	385,795,709	12,497,800	16,469,869	115,155	414,878,533	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2015. године (наставак)

	У хилјадама динара			
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	Укупно
ПАСИВА				
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	16,171,598	286,726	2,310,402	18,768,726
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	300,005,903	9,632,142	9,696,577	319,334,622
Субординиране обавезе	6,077,962	-	-	6,077,962
Резервисања	2,109,020	63,231	39,735	2,212,728
Текуће пореске обавезе	-	685	11,220	11,905
Одложене пореске обавезе	127,545	9,433	2,556	139,534
Остале обавезе	4,920,368	44,223	54,275	5,019,966
Укупно обавезе	329,412,396	10,036,440	12,114,765	351,565,443
<i>Капитал</i>				
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	40,034,550
Акмулирани резултат	(6,874,912)	47,569	(158,851)	(7,004,512)
Резерве	29,373,116	598,854	311,138	30,282,987
Учешћа без права контроле	-	-	65	65
Укупан капитал	62,532,754	646,423	152,352	63,313,090
Укупно пасива	391,945,150	10,682,863	12,267,117	414,878,533

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

Б. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2014. године

	У хиљадама динара			
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
АКТИВА				
Готовина и средства код централне банке	68,547,389	2,614,390	-	72,633,528
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	121,634	-	-	121,634
Финансијска средства расположива за продају	95,481,249	1,187,375	-	98,958,788
Финансијска средства која се држе до доспећа	51,442	-	108,954	390,015
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	34,125,456	287,319	-	35,733,988
Кредити и потраживања од комитента	185,377,035	12,085,086	-	203,828,648
Нематеријална улагања	405,774	19,089	43	451,205
Некретнине, постројења и опрема	6,329,077	67,778	68	6,605,496
Инвестиционе некретнине	2,581,144	130,069	-	2,711,213
Текућа пореска средства	73,835	5,478	259	79,572
Одложена пореска средства	-	-	5	5
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	84,227	53,575	-	137,802
Остала средства	6,990,222	34,219	476	9,050,215
Укупно актива	400,168,484	16,484,378	109,805	430,702,109

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

Б. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2014. године (наставак)

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КоМБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
ПАСИВА					
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	23,604,592	299,887	2,343,285	-	26,247,764
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	301,954,911	9,687,203	9,452,094	-	321,094,208
Субординиране обавезе	6,036,680	-	-	-	6,036,680
Резервисања	1,640,595	53,120	37,771	583	1,732,069
Текуће пореске обавезе	-	14,726	-	-	14,726
Одложене пореске обавезе	150,407	9,998	586	-	160,991
Остале обавезе	3,189,109	66,997	58,163	673	3,314,942
Укупно обавезе	336,576,294	10,131,931	11,891,899	1,256	358,601,380
<i>Капитал</i>					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	5,980,128	966,155	1,355	(21,666)	6,925,972
Резерве	24,569,377	287,776	283,015	(28)	25,140,140
Учешћа без права контроле	-	-	67	-	67
Укупан капитал	70,584,055	1,253,931	284,437	(21,694)	72,100,729
Укупно пасива	407,160,349	11,385,862	12,176,336	(20,438)	430,702,109

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

В. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2015. године

	У хиљадама динара			
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд
Приходи од камата	18,847,353	647,408	786,062	12,135
Расходи од камата	(5,326,488)	(169,238)	(196,132)	-
Нето приходи од камата	13,520,865	478,170	589,930	12,135
Приходи од накнада и провизија	5,998,900	155,637	229,416	7,440
Расходи од накнада и провизија	(1,101,369)	(35,139)	(64,315)	(288)
Нето приходи од накнада и провизија	4,897,531	120,498	165,101	7,152
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	3,186	-	-	1,078
Нето добитак по основу финансијских средстава р расположивих за продају	(8,664)	15,121	12,363	514
Нето приход / расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	5,183	1,905	(13,462)	8
Остали пословни приходи	460,419	6,828	3,624	166
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	(13,008,526)	(556,515)	(242,539)	-
Укупан пословни приход	5,869,994	66,007	515,017	21,053
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,121,590)	(271,261)	(289,208)	(11,264)
Трошкови амортизације	(797,401)	(33,634)	(34,878)	(74)
Остали расходи	(7,357,899)	(363,917)	(317,226)	(5,550)
Добитак/губитак пре опорезивања	(6,406,896)	(602,805)	(126,295)	4,165
Порез на добитак	-	(685)	(21,384)	(142)
Добитак по основу одложених пореза	114,554	265	-	-
Губитак по основу одложених пореза	(27)	(76)	-	(5)
Добитак/ губитак текуће године	(6,292,369)	(603,301)	(147,679)	4,018
				(7,039,331)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

В. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2014. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
Приходи од камата	21,201,809	761,069	814,094	14,515	22,791,487
Расходи од камата	(7,925,768)	(204,481)	(225,187)	-	(8,355,436)
Нето приходи од камата	13,276,041	556,588	588,907	14,515	14,436,051
Приходи од накнада и провизија	5,673,838	160,860	192,147	3,686	6,030,531
Расходи од накнада и провизија	(956,714)	(34,207)	(55,023)	(647)	(1,046,591)
Нето приходи од накнада и провизија	4,717,124	126,653	137,124	3,039	4,983,940
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	6,076	-	-	946	7,022
Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	51,282	-	27,963	-	79,245
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	(206,145)	5,958	(74)	(23)	(200,284)
Остали пословни приходи	448,502	21,158	9,165	19	478,844
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	(2,725,389)	28,994	(125,063)	-	(2,821,458)
Укупан пословни приход	15,567,491	739,351	638,022	18,496	16,963,360
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,211,489)	(251,793)	(271,413)	(10,574)	(4,745,269)
Трошкови амортизације	(844,632)	(35,136)	(52,997)	(86)	(932,851)
Остали расходи	(5,897,850)	(293,710)	(294,492)	(6,387)	(6,492,439)
Добитак пре опорезивања	4,613,520	158,712	19,120	1,449	4,792,801
Порез на добитак	-	(14,726)	(8,280)	(142)	(23,148)
Добитак по основу одложених пореза	47,547	-	-	-	47,547
Губитак по основу одложених пореза	(19,559)	(2,222)	-	(42)	(21,823)
Добитак текуће године	4,641,508	141,764	10,840	1,265	4,795,377

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. *Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама*

Матична банка прати три пословне линије – профитна центра који представљају оперативне организационе делове Групе и њихово пословање.

У наредним табелама је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваке од пословних линија; после извршене консолидације свих интерних односа између чланица Групе:

Послови са правним лицима	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака
Послови са становништвом	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима
Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање	Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, као и трансакције са банкама

При сагледавању профитабилности/ резултата сваког оперативног сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Нижи ниво резултата највећим делом последица је износа расхода индиректних отписа пласмана који у 2015. години износе 13,807,580 хиљада динара (од чега се на сегмент послова са привредом односи 13,464,890 хиљада динара или 97.52%).

На висину резултата пре оперативних расхода у 2015. години значајан утицај су имали и остали расходи пословања, посебно расходи судских спорова, тако да је Група за пословну 2015. годину остварила губитак по основу осталих прихода и расхода у износу од 471,851 хиљаду динара.

Приликом израде извештаја по оперативним сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Групе износе 8,947,132 хиљада динара и чине 70.80% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 6,591,936 хиљада динара директних трошкова (73.68% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У пословној 2015. години Група је и поред стабилног нивоа нето прихода од камата и накнада, као резултата већ наведеног високог износа нето расхода индиректних отписа пласмана, забележила негативан резултат пре пореза у износу од 7,131,831 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2015. годину је приказан у наставку:

	У хиљадама динара			
	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Укупно
Приходи од камата	7.520,267	6.534,586	6.238,105	20.292,958
Расходи од камата	(3.105,239)	(927,682)	(1.658,937)	(5.691,858)
Нето приход по основу камата	4.415,028	5.606,904	4.579,168	14.601,100
Нето приходи / расходи од камата из интерних односа	418,842	(2.990,461)	2.571,619	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3.014,531	1.508,522	667,229	5.190,282
Резултат пре исправке вредности	7.848,401	4.124,965	7.818,016	19.791,382
Нето приходи / расходи исправке вредности	(335,617)	(13,464,890)	(7,073)	(13,807,580)
Резултат пре оперативних трошкова	7.512,784	(9,339,925)	7.810,943	5.983,802
Директни оперативни трошкови	(6.591,936)	(2,010,177)	(345,019)	(8,947,132)
Нето приходи / расходи курсних разлика	-	-	(6,366)	(6,366)
Нето остали приходи и расходи	122,215	(597,424)	3,358	(471,851)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1.043,063	(11,947,526)	7,462,916	(3,441,547)
Индиректни оперативни трошкови	(2,020,161)	(1,295,771)	(374,352)	(3,690,284)
Резултат пре пореза	(977,098)	(13,243,297)	7,088,564	(7,131,831)
Актива по сегментима				
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	68,895,218	68,895,218
Пасмани банака	-	-	17,848,897	17,848,897
Пасмани комитентима	75,504,815	103,917,841	-	179,422,656
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	131,295,211	131,295,211
Остало	-	-	17,416,551	17,416,551
	75,504,815	103,917,841	218,039,326	414,878,533
Обавезе по сегментима				
Обавезе према банкама	-	-	18,768,726	18,768,726
Обавезе према комитентима	232,905,613	63,309,513	23,119,496	319,334,622
Субординиране обавезе	-	-	6,077,962	6,077,962
Остало	-	-	7,384,133	7,384,133
	232,905,613	63,309,513	47,966,184	351,565,443

Напомене: Пасмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента паслови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних семената

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2014. годину је приказан у наставку:

	У хиљадама динара			
	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Укупно
Приходи од камата	7,417,637	8,831,200	6,542,650	22,791,487
Расходи од камата	(4,627,733)	(1,498,074)	(2,229,629)	(8,355,436)
Нето приход по основу камата	2,789,904	7,333,126	4,313,021	14,436,051
Нето приходи / расходи од камата из интерних односа	2,303,754	(3,428,395)	1,124,641	-
Нето приход по основу накнада и провизија	2,982,769	1,015,273	985,898	4,983,940
Резултат пре исправке вредности	8,076,427	4,920,004	6,423,560	19,419,991
Нето приходи / расходи исправке вредности	(382,120)	(2,437,099)	(2,239)	(2,821,458)
Резултат пре оперативних трошкова	7,694,307	2,482,905	6,421,321	16,598,533
Директни оперативни трошкови	(6,096,555)	(1,768,295)	(369,458)	(8,234,308)
Нето приходи / расходи курсних разлика	-	-	(200,284)	(200,284)
Нето остали приходи и расходи	241,788	89,947	21,940	353,675
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,839,540	804,557	5,873,519	8,517,616
Индиректни оперативни трошкови	(2,079,192)	(1,273,211)	(372,412)	(3,724,815)
Резултат пре пореза	(239,652)	(468,654)	5,501,107	4,792,801
Актива по сегментима				
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	72,633,528	72,633,528
Пасмани банкама	-	-	35,733,988	35,733,988
Пасмани комитентима	62,409,233	141,419,415	-	203,828,648
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	99,470,437	99,470,437
Остало	-	-	19,035,508	19,035,508
	62,409,233	141,419,415	207,837,953	430,702,109
Обавезе по сегментима				
Обавезе према банкама	-	-	26,247,764	26,247,764
Обавезе према комитентима	216,146,708	104,947,500	-	321,094,208
Субординиране обавезе	-	-	6,036,680	6,036,680
Остало	-	-	5,222,728	5,222,728
	216,146,708	104,947,500	32,284,444	358,601,380

Напомене: Пасмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних семенала

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

7. **ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ**

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(i) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ii) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Чланице Групе немају материјално значајних одступања по овом основу.

8. **НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА**

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2015.	2014.
Пласмани банака	153,987	569,269
Пласмани комитентима	14,054,825	16,139,836
Централна банка	667,426	588,725
Инвестиционе хартије од вредности	5,416,720	5,493,657
Приходи од камата	20,292,958	22,791,487
Обавезе према банакама и другим финансијским организацијама	221,779	719,962
Обавезе према комитентима	4,365,345	6,498,595
Примљени кредити	1,104,734	1,136,879
Расходи од камата	5,691,858	8,355,436
Нето приходи од камата	14,601,100	14,436,051

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

9. НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2015.	2014.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	2,880,097	2,835,577
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	21,407	20,011
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	205,396	259,847
Накнаде по основу купопродаје девиза	617,338	443,916
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	78,483	60,193
Накнаде по пословима са картицама	1,348,531	1,160,376
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	88,021	84,265
Накнаде и провизије по основу осталих услуга	603,283	647,091
	<u>5,842,556</u>	<u>5,511,276</u>
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	305,185	282,151
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	30,078	28,124
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	7,353	2,195
Накнаде по пословима са картицама	109,585	116,582
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	96,636	90,203
	<u>548,837</u>	<u>519,255</u>
	<u>6,391,393</u>	<u>6,030,531</u>
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	(162,025)	(206,287)
Накнаде по основу купопродаје девиза	(66,890)	(19,437)
Накнаде по пословима са картицама	(334,689)	(273,557)
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	(73,013)	(64,802)
Накнаде и провизије по основу осталих услуга	(129,859)	(127,501)
	<u>(766,476)</u>	<u>(691,584)</u>
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	(82,268)	(69,500)
Накнаде по пословима са картицама	(300,213)	(219,683)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(52,154)	(65,824)
	<u>(434,635)</u>	<u>(355,007)</u>
	<u>(1,201,111)</u>	<u>(1,046,591)</u>
Нето приходи од накнада и провизија	<u>5,190,282</u>	<u>4,983,940</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ТРГОВАЊУ

Нето добитак од трговања се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – обвезнице	2,055	3,669
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	9,640	1,040
Приходи од промене вредности хартија од вредности - акције	952	426
Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	5,809	3,443
	<u>18,456</u>	<u>8,578</u>
Расходи од промене вредности хартија од вредности - акције	(52)	(508)
Расходи од промене вредности хартија од вредности – обвезнице	(11,217)	(532)
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности инвестиционе јединице	-	(49)
Губици по основу продаје хартија од вредности и осталих финансијских средстава који су намењени трговању	(2,923)	(467)
	<u>(14,192)</u>	<u>(1,556)</u>
Нето добитак од трговања	<u>4,264</u>	<u>7,022</u>

11. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

Нето добитак од продаје се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	72,153	79,991
Губици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	(52,819)	(746)
Нето добитак од продаје	<u>19,334</u>	<u>79,245</u>

Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају у износу од 72,153 хиљаде динара односе се на добитке од продаје обвезница старе девизне штедње (серија 2015. године) у износу од 27,994 хиљаде динара, записа Републике Србије у износу од 3,997 хиљада динара, обвезница Републике Србије у иностраној валути у износу од 27,799 хиљада динара и обвезница старе девизне штедње и ратне материјалне и нематеријалне штете Републике Српске у износу од 12,364 хиљаде динара.

Губици по основу хартија од вредности расположивих за продају у износу од 52,819 хиљада динара односе се на губитке од продаје обвезница Републике Србије у износу од 52,443 хиљаде динара (од тога у иностраној валути 13,757 хиљада динара и динарима 38,686 хиљада динара) и обвезница банака у износу од 376 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

12. НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	3,911,977	4,993,387
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	40,516	14,022
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	184,665	27,065
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	2,935,203	2,607,787
Приходи по основу позитивних курсних разлика	4,455,767	7,492,059
	<u>11,528,128</u>	<u>15,134,320</u>
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(3,403,198)	(980,887)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(37,868)	(3,392)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(228,029)	(207,365)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(2,041,942)	(343,072)
Расходи по основу негативних курсних разлика	(5,823,457)	(13,799,888)
	<u>(11,534,494)</u>	<u>(15,334,604)</u>
Нето расход	<u>(6,366)</u>	<u>(200,284)</u>

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

Остали оперативни приходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Остали приходи оперативног пословања	170,913	188,758
Остали приходи	300,124	290,086
Укупно	<u>471,037</u>	<u>478,844</u>

У оквиру позиције осталих прихода највећи износи се односе на: приходе по основу камата из ранијих година – привредни клијенти у износу од 223,163 хиљаде динара (2014 године: 185,661 хиљаду динара) и приходи по основу камата из ранијих година – становништво у износу од 12,398 хиљада динара (2014. године: 47,132 хиљаде динара).

У току 2015. године Матична банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 4,927 хиљада динара (2014. године : 120,689 хиљада динара).

У оквиру позиције осталих прихода оперативног пословања у 2015. години, најзначајније ставке чине приходи од:

- закупа у износу од 101,926 хиљада динара (од тога 79,527 хиљада динара је приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене).
- продаје непокретности и опреме за вршење делатности у износу од 22,055 хиљада динара
- продаје опреме која се није користила за пословне сврхе у износу од 5,467 хиљада динара и
- продаје средстава стечених наплатом потраживања 6,232 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

14. НЕТО РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО
РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

Нето расходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	24,284,742	10,849,649
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	647,438	579,588
Расходи по основу директног отписа пласмана	126	1,350
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	(10,451,493)	(8,141,991)
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	(673,059)	(467,046)
Приход од наплате отписаних потраживања	(174)	(92)
Укупно	13,807,580	2,821,458

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Група је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 996,836 хиљада динара на основу процене вредности имовине од стране овлашћених проценитеља.

До краја јануара 2016. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из MPC 10.

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 23.2)	Пласмани комитентима (напомена 24.2)	Инвестицио- не хартије од вредности (напомене 21 и 22)	Остала актива (напомена 32)	Ванбилансне обавезе (напомена 36)	Укупно
Стање 1. јануара 2015. године	368,863	24,568,992	120,423	1,623,216	600,829	27,282,323
Нова исправка вредности	443	23,033,774	9,065	1,241,460	647,438	24,932,180
Смањење исправке вредности	(579)	(10,210,531)	(30,325)	(210,058)	(673,059)	(11,124,552)
Курсне разлике	31,171	136,987	6	8,207	198	176,569
Отписи	-	(3,383)	(1,130)	(284)	-	(4,797)
Остале промене	-	607,631	-	(23,487)	-	584,144
Стање 31. децембра 2015. године	399,898	38,133,470	98,039	2,639,054	575,406	41,845,867

Група је у 2015. години, извршила повећање исправке вредности и резервисања у укупном нето износу од 13,807,580 хиљада динара исказаних у билансу успеха на терет расхода.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

15. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Трошкови зарада	2,774,740	2,776,267
Трошкови накнада зарада	447,887	472,600
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	412,675	419,099
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	919,989	930,162
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	14,339	46,337
Резервисања за отпремине – нето (напомена 36)	41,634	5,775
Остали лични расходи	82,059	95,029
Укупно	4,693,323	4,745,269

16. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 26.2)	267,854	314,995
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 27.2)	542,847	578,728
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	55,286	39,128
Укупно	865,987	932,851

17. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Трошкови материјала	472,907	434,529
Трошкови производних услуга	2,451,135	2,431,841
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,698,784	2,474,251
Трошкови пореза	189,386	152,452
Трошкови доприноса	731,505	748,355
Остали трошкови	30,918	34,044
Остали расходи	966,485	211,436
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји	59,072	697
Расходи по основу резервисања по судским обавезама (напомена 36)	444,400	4,834
Укупно	8,044,592	6,492,439

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

17. ОСТАЛИ РАСХОДИ (наставак)

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 966,485 хиљада динара евидентирани су расходи по основу одлива средстава Матичне банке по изгубљеном судском спору са клијентом „Интерекспорт“ у стечају из Београда по основу аранжмана са Националном банком Кубе у износу од 560,837 хиљада динара односно CAD 2,995 хиљада са домицилном каматом од 6. јануара 1990. године до 24. децембра 2012. године, а од 25. децембра 2012. године до исплате према Закону о затезној камати у укупном износу од CAD 3,818 хиљада.

Књижење одлива по основу принудне наплате Народне банке Србије 19. октобра 2015. године, у корист Интерекспорта - стечајна маса из Београда, евидентирано је на позицији осталих расхода и то:

- главница у износу од 244,461 хиљаду динара,
- камата ранијих година у износу од 311,628 хиљада динара,
- трошкови суда и принудна наплата Народне банке Србије у износу од 4,748 хиљада динара.

Имајући у виду да је првостепено судско решење донето у корист Матичне банке, није очекиван одлив по овом основу, те Матична банка у претходним годинама није извршила резервисање по предметном спору.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 444,400 хиљада динара (напомена 36) у највећој мери односе се на :

- три нова судска спора Матичне банке од којих се највећи износ од 201,617 хиљада динара односи на резервисање за спор са Агенцијом за приватизацију по основу активирања гаранције за добро извршење посла од 14. јануара 2005. године по налогу Вектра М д.о.о., Београд. Укупна обавеза по судској пресуди износи 461,703 хиљаде динара, од тога основица из пресуде износи 196,523 хиљаде динара уз обавезу Банке да обрачуна и плати припадајућу камату од 2007. године до дана исплате. Како је Матична банка у претходном периоду по предметној гаранцији извршила резервисање по ванбилансним ставкама у износу од 260,086 хиљада динара (100%) разлика до потребног нивоа резервисања у износу од 201,617 хиљада динара (односи се на камату) призната је као резервисање за судске спорове (напомена 36).
- Повећање резервисања Матичне банке за спорове са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) и Републиком Србијом, у укупном износу од 192,007 хиљада динара резултат је свођења обавезе на садашњу вредност, и то по основу: раста курса динара у односу на USD за 11.9% (највећим делом у првом и четвртном кварталу) као и обрачунате камате за протеклу годину по законској затезној каматној стопи.

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Матична банка нема могућност вршења пореске консолидације на основу важећих прописа у Републици Србији. Коначне износе обавеза по основу пореза на добит чланице Групе утврђују применом пореске стопе на пореску основицу утврђену локалним пореским прописима и обелодањују у појединачним напоменама уз своје годишње статутарне финансијске извештаје.

Пореске стопе за 2015. годину су:

Србија	15%
Црна Гора	9%
Босна и Херцеговина	10%

Утврђени порез не подлеже консолидацији већ се одвојено обелодањује:

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка

18.1.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Добитак по основу одложених пореза	114,554	47,547
Губитак по основу одложених пореза	(27)	(19,559)
Укупно	114,527	27,988

У 2015. и 2014. години Матична банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

18.1.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2015.		У хиљадама динара 2014.	
	2015.	2015.	2014.	2014.
(Губитак) / Добитак пре опорезивања		(6,414,158)		4,757,589
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	-15%	(962,124)	15%	713,638
Расходи који се не признају у пореске сврхе	21.92%	1,406,244	1.18%	56,261
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.10%	(5,773)	-0.01%	(412)
Порески ефекат усклађивања прихода	0%	(3,749)	-0.30%	(14,441)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	0.10%	5,773	0%	-
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или Народна банка Србије	-12.79%	(774,755)	-17.72%	(843,246)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-1.89%	(114,527)	-0.59%	(27,988)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		(114,527)		(27,988)

Расходи који се не признају у пореске сврхе у износу од 1,406,244 хиљаде динара, највећим делом се односе на ефекте увећања исправке вредности потраживања Матичне банке изнад износа утврђеног прописима Народне банке Србије у износу од 1,224,171 хиљаду динара (15% на износ од 8,161,137 хиљада динара који представља исправку вредности изнад прописаног износа).

18.1.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Стање на дан 1. јануара	(150,407)	(10,156)
Настанак и укидање привремених разлика	22,862	(140,251)
Стање на дан 31. децембра	(127,545)	(150,407)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.2. Комерцијална банка а.д., Будва

18.2.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Порески расход периода	(685)	(14,726)
Добитак на основу одложених пореза	265	-
Губитак на основу одложених пореза	(76)	(2,222)
	(496)	(16,948)

18.2.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2015.	2015.	2014.	2014.
(Губитак) / добитак пре опорезивања		(606,022)		152,881
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 9%	9.00%	(54,542)	9.00%	13,759
Опорезиви приходи – повезана лица и капитални добици	-0.11%	685	-0.12%	(184)
Порески непризнати трошкови	-0.05%	319	2.47%	3,775
Преносиви порески кредит	-8.92%	54,034	-0.26%	(402)
Ефективни порез на добит	-0.08%	496	11.09%	16,948
Порески ефекти исказани у билансу успеха		496		16,948

18.3. Комерцијална банка а.д., Бања Лука

18.3.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Порески расход периода	(21,384)	(8,280)
	(21,384)	(8,280)

18.3.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2015.	2015.	2014.	2014.
(Губитак) / добитак пре опорезивања		(129,975)		9,858
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 10%	10.00%	(12,998)	10.00%	986
Порески губитак пренесен из претходног периода	-	-	-27.88%	(2,748)
Порески непризнати трошкови	-0,22%	28,153	163.24%	16,092
Приход ослобођен обрачуна пореза	-0.05%	6,229	-61.37%	(6,050)
Ефективни порез на добит	-0.16%	21,384	83.99%	8,280
Порески ефекти исказани у билансу успеха		21,384		8,280

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.3. Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

18.3.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Стање на дан 1. јануара	586	-
Настанак и укидање привремених разлика	1,971	586
Стање на дан 31. децембра	2,557	586

18.4. КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд

18.4.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Порески расход периода	(142)	(142)
Добитак на основу одложених пореза	-	-
Губитак на основу одложених пореза	(5)	(42)
	(147)	(184)

18.4.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2015.	2014.
Добитак пре опорезивања	3,495	1,419
Обрачун пореза по важећој стопи 15%	524	213
Порески ефекат расхода који се не признају у пореском билансу	10	29
Порески ефекти нето капиталних добитака	142	142
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	37	38
Порески ефекти губитка у пореском билансу	(1,542)	(2,068)
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	829	1,646
Остало	147	184
Порески ефекти исказани у билансу успеха	147	184
Ефективна пореска стопа	4.21	12.97

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
У динарима		
Готовина у благајни	2,910,101	2,470,753
Жиро рачун	20,884,697	25,191,123
Депоновани вишак ликвидних средстава	5,000,000	-
Остала динарска новчана средства	100	100
	<u>28,794,898</u>	<u>27,661,976</u>
У иностраној валути		
Готовина у благајни	4,608,208	3,140,906
Девизна обавезна резерва	35,225,371	39,639,224
Остала новчана средства	266,741	2,191,422
	<u>40,100,320</u>	<u>44,971,552</u>
Укупно	<u>68,895,218</u>	<u>72,633,528</u>
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	9,996,838	14,901,966
Девизна обавезна резерва	(35,225,371)	(39,639,224)
Депоновани вишак ликвидних средстава	(5,000,000)	-
	<u>(30,228,533)</u>	<u>(24,737,258)</u>
Готовина из извештаја о токовима готовине	<u>38,666,685</u>	<u>47,896,270</u>

Група у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачунима код централне банке, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

Матична банка

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0% до 5% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана (Сл.Глас. 135/2014).

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 2.5% годишње до 17. октобра 2015. године, 2.0% годишње за период од 17. октобра 2015. године до 17. новембра 2015. године, и 1.75% годишње од 18. новембра 2015. године (2014. године : 2.5% годишње). Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 10. септембра 2015. године, стопе издвајања девизне обавезне резерве умањују се по један процентни поен, тако да на крају године износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 22% (била 26%),
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 15% (била 19%).

На обавезну резерву у иностраној валути Банка не остварује камату. Током 2015. године, у складу са Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Остала новчана средства у иностраној валути у износу од 6,075 хиљада динара (2014. година: 1,660,523 хиљаде динара) у целости се односе на обрачунски рачун Матичне банке код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

Комерцијална банка а.д., Будва

Обавезна резерва Банке са стањем на дан 31. децембра 2015. године представља минимум издвојених депозита у складу са регулативом Централне банке Црне Горе на коју се односи „Одлука о обавезној резерви банака код Централне банке Црне Горе“ („Службени лист Црне Горе“ бр 73/15, 78/15 и 3/16). У складу са наведеним, банка обрачунава обавезну резерву на депозите по виђењу и орочене депозите.

Рачуни депозита код депозитних институција у Црној Гори се односе на обавезну резерву која се издваја по стопи од 9.5% на део основице коју чине депозити по виђењу и депозити уговорени са рочношћу до једне године, односно до 365 дана, и 8.5% на део основице коју чине депозити уговорени са рочношћу преко једне године, односно преко 365 дана. На депозите уговорене са роком доспећа преко једне године који имају клаузулу о могућности разорочења тих депозита у року крајем од 365 дана, примењује се стопа од 9.5%.

Износ до 50% урачунава се у слободна расположива средства као износ којим је дозвољено располагати ради одржавања дневне ликвидности Банке.

Банка може до 25% обавезне резерве издвојити и држати у облику државних записа које је емитовала Црна Гора.

На 15% издвојених средстава Централна банка плаћа Банци месечну накнаду од 1% на годишњем нивоу.

Банка није користила средства обавезне резерве у току 2015. године.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Готовина и готовински еквиваленти обухватају и депоноване вишкове ликвидних средстава код Централне банке Босне и Херцеговине у складу прописима Централне банке Босне и Херцеговине.

Обавезна резерва код Централне банке Босне и Херцеговине представља минималну резерву средстава у домаћој валути обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Централне банке Босне и Херцеговине.

Од 1. септембра 2014. године Централна банка Босне и Херцеговине обрачунава накнаду банкама на начин да на износ средстава обавезне резерве које банке држе код Централне банке Босне и Херцеговине накнада износи 70%, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од стопе која се утврђује на основу пондерисаног просека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка Босне и Херцеговине на депозите инвестиране до месец дана или је накнада минимум нула. Од 1. маја 2015. године на износ обавезне резерве накнада се обрачунава према просеку EIONIA-е који је у истом раздобљу забележен на тржишту умањен за 10 базних бодова или минимум нула, а на износ средстава изнад обавезне резерве – нулта стопа накнаде. Нулта стопа накнаде на обавезну резерву примењује се у случају да је просечна EIONIA-а умањена за 10 базних бодова има негативну вредност.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ

Финансијска средства намењена трговању се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Хартије од вредности намењене трговању (у динарима)	803,543	51,458
Хартије од вредности намењене трговању (у иностраној валути)	52,268	70,176
Укупно (напомена 4.1.4)	855,811	121,634

Структура финансијских средства намењених трговању је приказана у табели испод:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
	Укупно средства намењена трговини	Укупно средства намењена трговини
Обвезнице Републике Србије	183,121	70,176
Акције предузећа	4,520	3,787
Акције банака	275	180
Инвестиционе јединице ОИФ КомБанк ДЕВИЗНИ ФОНД	4,755	4,951
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови	663,140	42,540
Укупно	855,811	121,634

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2015. године у укупном износу од 663,140 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице Raiffeisen Invest а.д., Београд у износу од 486,705 хиљада динара и инвестиционе јединице КомБанк Инвест а.д., Београд у износу од 176,435 хиљада динара.

21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска средства расположива за продају се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	42,150,380	35,179,709
Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути)	88,180,084	63,779,573
Укупно (напомена 4.1.4)	130,330,464	98,959,282
Исправка вредности	(370)	(494)
Укупно	130,330,094	98,958,788

Финансијска средства расположива за продају

Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима) на дан 31. децембра 2015. године се односе на записе Републике Србије у износу од 11,669,591 хиљаду динара (2014. године : 10,590,077 хиљада динара), обвезнице Републике Србије у износу од 29,948,565 хиљада динара (2014. године : 22,992,331 хиљаду динара), обвезнице – буџет града Панчева и општина Стара Пазова и Шабац у износу од 452,692 хиљаде динара (2014. године : 443,283 хиљаде динара), обвезнице компаније Тигар а.д., Пирот у износу од 79,442 хиљаде динара (2014. године : 69,769 хиљада динара) и акције АИК банке а.д., Београд у износу од 90 хиљада динара (2014. године : 90 хиљада динара).

Од укупног износа исправке вредности на Компанију Тигар а.д., Пирот односи се 366 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ (наставак)

Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути) на дан 31. децембра 2015. године се односе на записе Републике Србије у износу од 11,897,890 хиљада динара (2014. године : 10,257,953 хиљаде динара), дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 72,682,845 хиљада динара (2014. године : 50,159,809 хиљада динара), обвезнице старе девизне штедње – Република Србија у износу од 934,678 хиљада динара (2014. године : 1,346,991 хиљаду динара), обвезнице Владе Републике Црне Горе у износу од 329,343 хиљаде динара, обвезнице Владе Републике Српске у износу од 202,307 хиљада динара (2014. године : 290,305 хиљада динара), трезорске записе Републике Српске 123,497 хиљада динара, обвезнице страних банака Raiffeisen Bank International у износу од 1,665,663 хиљада динара (2014. године : 1,397,811 хиљаду динара) и обвезнице Владе Велике Британије 343,861 хиљаду динара (2014. године: 326,704 хиљаде динара).

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ расположивих за продају	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	494	2,513
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	618	1,962
Ефекти промене курса (напомена 14)	6	94
Ослобођено у току године (напомена 14)	(748)	(4,075)
Укупно појединачна исправка	370	494

22. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПЕЋА

Финансијска средства која се држе до доспећа се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
ХОВ које се држе до доспећа (у динарима)	206,975	280,123
ХОВ које се држе до доспећа (у иностраној валути)	-	229,821
Исправка вредности	(97,669)	(119,929)
Укупно (напомена 4.1.4)	109,306	390,015

Исправка вредности ХОВ које се држе до доспећа	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	18,415	42,673
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	1,097	8,880
Рекласификовано из појединачне у групну	-	(24,411)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(22,227)	(8,765)
Остало	-	38
Укупно појединачна исправка	(2,715)	18,415
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	101,514	-
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	7,350	-
Рекласификовано са појединачне на групну	-	24,411
Ослобођено у току године (напомена 14)	(7,350)	(1,094)
Директан отпис	(1,130)	-
Остало	-	78,197
Укупно групна исправка	100,384	101,514
Укупно исправка појединачна и групна	97,669	119,929

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

23.1 Пласмани банкама укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	1,200,000	7,000,000
Кредити за обртна средства	100,000	1,200,000
Overnight кредити	500,000	2,200,000
Остали пласмани	8,686	27,567
Активна временска разграничења	14,885	24,595
Исправка вредности	(105,463)	(105,463)
	<u>1,718,108</u>	<u>10,346,699</u>
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 19)	9,996,838	14,901,966
Overnight кредити	1,279,338	8,094,628
Остали пласмани у страним банкама	615,076	604,747
Дати депозити у иностраној валути	3,519,438	1,139,988
Активна временска разграничења	12	70
Остала потраживања	16,485	16,959
Покривена јемства у иностраној валути	998,037	892,331
Исправка вредности	(294,435)	(263,400)
	<u>16,130,789</u>	<u>25,387,289</u>
	<u>17,848,897</u>	<u>35,733,988</u>

На дан 31. децембра 2015. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од од 1,200,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.51% до 6.15%.

Краткорочно орочени депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.52% до 10.50% годишње.

Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.01% до 0.50% годишње.

Каматне стопе на пласиране кредите Матичне банке према страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.87% до 3.75% увећане за 3М EURIBOR за дугорочни револвинг кредит.

Дугорочни кредити пласирани су по стопи од 2.75% до 3.75% увећан за 6М EURIBOR.

Краткорочни кредити у иностраној валути су пласирани уз каматну стопу од 7.50% годишње.

23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели:

Групна исправка вредности	2015.	2014.
Стање на дан 1. јануара	368,863	325,498
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	443	2,940
Ефекти промене курса (напомена 14)	31,171	43,210
Ослобођено у току године (напомена 14)	(579)	(2,785)
Стање на дан 31. децембра	<u>399,898</u>	<u>368,863</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пасмани комитентима:

	У хиљадама динара				
	2015.		2014.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност
Привредна друштва					
Кредити по трансакционим рачунима	587,564	(187,201)	400,363	(188,902)	466,608
Кредити за обртна средства	46,406,682	(10,411,164)	35,995,518	(6,213,427)	50,232,964
Извозни кредити	2,275,456	(1,525,569)	749,887	(887,774)	1,293,920
Инвестициони кредити	28,203,014	(3,348,405)	24,854,609	(2,274,595)	36,562,802
Купљени пасмани – факторинг	217,372	(12,412)	204,960	(80,424)	20,747
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	5,372,720	(4,365,328)	1,007,392	(1,804,796)	3,465,595
Пасмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	2,135,297	(1,478,571)	656,726	(1,084,783)	808,213
Остали кредити и пасмани	64,657,506	(13,660,713)	50,996,793	(9,328,011)	48,451,611
Активна временска разграничења	581,182	(205)	580,977	(905)	450,045
Пасивна временска разграничења	(265,283)	-	(265,283)	-	(333,090)
	150,171,510	(34,989,568)	115,181,942	(21,863,617)	141,419,415
Становништво					
Кредити по трансакционим рачунима	4,171,154	(707,611)	3,463,543	(702,959)	3,879,322
Стамбени кредити	41,486,329	(942,474)	40,543,855	(626,768)	40,223,624
Готовински кредити	18,473,635	(1,022,547)	17,451,088	(979,123)	15,093,780
Потрошачки кредити	530,350	(52,406)	477,944	(60,279)	774,393
Остали кредити и пасмани	2,970,103	(415,030)	2,555,073	(331,289)	2,640,655
Активна временска разграничења	211,985	(3,834)	208,151	(4,957)	223,837
Пасивна временска разграничења	(458,940)	-	(458,940)	-	(426,378)
	67,384,616	(3,143,902)	64,240,714	(2,705,375)	62,409,233
Стање на дан 31. децембра	217,556,126	(38,133,470)	179,422,656	(24,568,992)	203,828,648

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	11,550,585	6,795,008
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	10,331,877	6,062,706
Рекласификовано у групну исправку вредности	(2,841,294)	3,110,131
Ефекти промене курса (напомена 14)	35,295	543,728
Ослобођено у току године (напомена 14)	(1,956,656)	(5,877,617)
Пренос са ванбиланса	-	394,977
Приходи по основу камата из ранијих година	-	(171,669)
Остало (напомена 14)	283,861	693,321
Укупно појединачна исправка	17,403,668	11,550,585
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	13,018,407	13,489,134
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	12,701,897	4,326,275
Рекласификовано из појединачне исправке вредности	2,841,294	(3,110,131)
Ефекти промене курса (напомена 14)	101,692	159,411
Ослобођено у току године (напомена 14)	(8,253,875)	(1,499,048)
Директан отпис (напомена 14)	(3,383)	(268,885)
Остало (напомена 14)	323,770	(78,349)
Укупно групна исправка	20,729,802	13,018,407
Стање на дан 31. децембра	38,133,470	24,568,992

24.3 Краткорочни кредити у динарима и инострану валути су одобравани са роковима доспећа од 30 дана до једне године уз каматну стопу у распону од 0.25% до 14.45% на месечном нивоу.

Дугорочни кредити у динарима и инострану валути су одобравани на период од 1 године до максимално 30 година уз годишњу каматну стопу која се кретала у распону од 3.20% увећану за 6М EURIBOR до кредита са фиксном годишњом каматом од 18.50%.

Ризици и неизвесности

Руководства чланица Групе су извршила резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих релевантних расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према чланицама Групе, потраживања су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства чланице Групе не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

25. ИНВЕСТИЦИЈЕ МАТИЧНЕ БАНКЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Будва	2,366,273	2,366,273
Укупно	5,480,888	5,480,888
Искључено за потребе консолидације	(5,480,888)	(5,480,888)
Консолидовано стање на дан 31. децембра	-	-

По основу инвестиција у зависна друштва у иностранству исказане су трансационе резерве у износу од 1,720,563 хиљаде динара (2014. године : 1,681,795 хиљада динара) – напомена 38.4.

26. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

26.1 Нематеријална улагања се састоје из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Нематеријална улагања	240,641	431,007
Нематеријална улагања у припреми	11,307	20,198
Укупно	251,948	451,205

26.2 Промене на нематеријалним улагањима у току 2015. и 2014. године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2014. године	1,608,580	14,325	1,622,905
Набавке у току године	17,849	157,503	175,352
Пренос	151,845	(151,845)	-
Курсне разлике	11,293	215	11,508
Стање на дан 31. децембра 2014. године	1,789,567	20,198	1,809,765
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,789,567	20,198	1,809,765
Набавке у току године	1,381	67,047	68,428
Пренос	75,956	(75,956)	-
Отуђење и расхоровање	(182)	-	(182)
Курсне разлике	1,385	18	1,403
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,868,107	11,307	1,879,414
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2014. године	1,033,895	-	1,033,895
Амортизација (напомена 16)	314,995	-	314,995
Курсне разлике	9,670	-	9,670
Стање на дан 31. децембра 2014. године	1,358,560	-	1,358,560
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,358,560	-	1,358,560
Амортизација (напомена 16)	267,854	-	267,854
Отуђење и расхоровање	(182)	-	(182)
Курсне разлике	1,234	-	1,234
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,627,466	-	1,627,466
Садашња вредност			
Стање на дан 1. јануара 2014. године	574,685	14,325	589,010
Стање на дан 31. децембра 2014. године	431,007	20,198	451,205
Стање на дан 31. децембра 2015. године	240,641	11,307	251,948

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године
27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

27.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Некретнине	5,568,744	5,650,399
Опрема	774,603	925,853
Инвестиције у току	48,660	29,244
Укупно	6,392,007	6,605,496

27.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2015. и 2014. године приказане су у наредној табели:

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2014. године	7,206,979	3,567,033	95,849	10,869,861
Набавке у току године	-	9,399	1,141,245	1,150,644
Преноси (напомена 28.1)	100,905	292,722	(1,208,114)	(814,487)
Отуђење и расходовање	(34,087)	(112,878)	-	(146,965)
Продаја	(10,180)	(59,441)	-	(69,621)
Курсне разлике	13,841	27,767	264	41,872
Стање на дан 31. децембра 2014. године	7,277,458	3,724,602	29,244	11,031,304
Стање на дан 1. јануара 2015. године	7,277,458	3,724,602	29,244	11,031,304
Набавке у току године	1,144	12,580	330,149	343,873
Пренос са средстава стеченим наплатом потраживања	-	-	259,808	259,808
Преноси са основних средстава у припреми (напомена 28.1)	109,807	200,954	(570,569)	(259,808)
Отуђење и расходовање	(19,368)	(117,398)	-	(136,766)
Продаја	(12,278)	(24,874)	-	(37,152)
Остало	(306)	-	-	(306)
Курсне разлике	1,465	2,919	28	4,412
Стање на дан 31. децембра 2015. године	7,357,922	3,798,783	48,660	11,205,365
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2014. године	1,462,881	2,534,379	-	3,997,260
Амортизација (напомена 16)	174,803	403,925	-	578,728
Преноси (напомена 28.1)	(1,394)	-	-	(1,394)
Отуђење и расходовање	(11,072)	(106,196)	-	(117,268)
Продаја	(2,203)	(56,656)	-	(58,859)
Курсне разлике	4,044	23,297	-	27,341
Стање на дан 31. децембра 2014. године	1,627,059	2,798,749	-	4,425,808
Стање на дан 1. јануара 2015. године	1,627,059	2,798,749	-	4,425,808
Амортизација (напомена 16)	180,079	362,768	-	542,847
Отуђење и расходовање	(16,213)	(115,932)	-	(132,145)
Продаја	(2,204)	(24,109)	-	(26,313)
Остало	(71)	-	-	(71)
Курсне разлике	528	2,704	-	3,232
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,789,178	3,024,180	-	4,813,358
Садашња вредност				
Стање на дан 1. јануара 2014. године	5,744,098	1,032,654	95,849	6,872,601
Стање на дан 31. децембра 2014. године	5,650,399	925,853	29,244	6,605,496
Стање на дан 31. децембра 2015. године	5,568,744	774,603	48,660	6,392,007

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставка)

Чланице Групе немају грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2015. године, Матична банка за 39 грађевинских објеката садашње вредности 529,568 хиљада динара још увек нема доказе о власништву (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

На основу извршеног Годишњег пописа расходовано и искњижено је из евиденција трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 1,406 хиљада динара.

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2015. и 2014. године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2014. године	2,129,436
Преноси са основних средстава у припреми и основних средстава	814,487
Процена – смањење	(4,216)
Курсне разлике	7,100
Стање на дан 31. децембра 2014. године	<u>2,946,807</u>
Стање на дан 1. јануара 2015. године	2,946,807
Преноси са основних средстава у припреми (напомена 27.2)	259,908
Преноси са средстава намењених продаји	27,008
Продаја	(2,783)
Процена – смањење (напомена 17)	(42,798)
Курсне разлике	651
Стање на дан 31. децембра 2015. године	<u>3,188,793</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2014. године	195,118
Амортизација (напомена 16)	39,128
Пренос са основних средстава (напомена 27.2)	1,394
Процена – смањење	(297)
Курсне разлике	251
Стање на дан 31. децембра 2014. године	<u>235,594</u>
Стање на дан 1. јануара 2015. године	235,594
Амортизација (напомена 16)	55,286
Продаја	(1,178)
Процена – смањење (напомена 17)	(877)
Курсне разлике	47
Стање на дан 31. децембра 2015. године	<u>288,872</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 1. јануара 2014. године	<u><u>1,934,318</u></u>
Стање на дан 31. децембра 2014. године	<u><u>2,711,213</u></u>
Стање на дан 31. децембра 2015. године	<u><u>2,899,921</u></u>

Информације о инвестиционим некретнинама по чланицама Групе се приказују у наставку:

28.2.1 Матична банка

На дан 31. децембра 2015. године, Матична банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 2,744,026 хиљада динара (2014. године : 2,581,144 хиљада динара), које чине објекти дати у закуп.

На основу закључених уговора о дугорочном закупу Матична банка је у 2015. години извршила пренос на инвестиционе некретнине са позиције основних средстава у припреми (Ресавска 29, Нови Сад Вардарска 1/б и Нови Сад Булевар ослобођења 88 З. Локала, Булевар 12. фебруар бб и Градина) у вредности од 259,752 хиљаде динара.

У току 2015. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено смањење вредности инвестиционих непокретности у износу од 41,921 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

28.2.1 Матична банка (наставак)

Матична банка је у току 2015. године продала пословни објекат у Градини и по том основу извршено је умањење инвестиционих некретнина садашње вредности 1,605 хиљада динара. Укупна продајна цена објеката износи 6,586 хиљада динара.

Процена вредности инвестиционих непокретности Матичне банке:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вр. пре процене у 000 динара	Процењена вредност		Разлика вредности у 000 динара
			у 000 EUR	у 000 динара	
Београд, Београдска 39	460	141,886	944	114,815	(27,071)
Београд, Ресавска 29	264	54,069	373	45,306	(8,763)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	23,329	142	17,242	(6,087)
УКУПНО		219,284		177,363	(41,921)

28.2.2 На дан 31. децембра 2015. године нето резултат Матичне банке по основу инвестиционих некретнина износи 14,101 хиљаду динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Македонска 29	5,553	(31,434)	14,906	(16,528)
Ниш, Вртиште нова д- зграда	1,816	(3,908)	6,581	2,673
Ниш, ТПЦ Калча	85	(806)	4,647	3,841
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(15,695)	17,346	1,651
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,036)	1,737	701
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,890	(3,782)	8,683	4,901
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(927)	724	(203)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(237)	1,390	1,153
Београд, Радничка 22	7,190	(16,488)	19,041	2,553
Београд, Београдска 39	460	(3,718)	8,989	5,271
Београд, Ресавска 29	264	(1,340)	6,431	5,091
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,659)	2,530	871
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	57	(2,849)	4,975	2,126
		<u>(83,879)</u>	<u>97,980</u>	<u>14,101</u>

Уплате по основу закупнине за непокретност у Македонској 29 у износу од 59,051 хиљаду динара нису признате као приход с обзиром да је првобитни уговор о закупу истекао а поступак уговарања је у току (уплате су евидентирание на позицији обавеза у обрачуну).

28.3.1 Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На дан 31. децембра 2015. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 155,895 хиљада динара (2014. године : 130,069 хиљада динара), које чине објекти дати у закуп.

Књиговодствена вредност инвестиционих некретнина које је на основу закљученог дугорочног уговора о закупу у септембру 2012. године Банка признаје на инвестиционим некретнинама, је 128,783 хиљаде динара, а чине је: економско двориште 1,603м², бесцаринска зона-пословни објекат складиште сировина површине 873м², економско двориште 1,739м², пословни објекат хала површине 1,024м², економско двориште површине 1,009м², привредна зграда површине 949м² и пашњак треће класе површине 2,763м², зона Дистикт Брчко.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

28.3.1 Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

На основу закључених Уговора о закупу у септембру 2015. године, Банка је извршила пренос сталних средстава намењених продаји на инвестиционе некретности у укупном износу 27,065 хиљада динара, које чине:

- а) Привредни објект-Нови магацин - подно складиште 1,870 м², Тишћа, Шековићи (износ 14,492 хиљада динара) и
 б) Земљиште, Нова Топола 5,767 м² (износ 12,573 хиљаде динара).

У току 2015. године Банка је вршила процену инвестиционих некретности. Фер вредност инвестиционих некретности процењена од стране овлашћеног процењивача којег је Банка ангажовала износи 187,492 хиљаде динара и већа је од књиговодствене вредности за 31,597 хиљада динара.

Процена вредности инвестиционих непокретности Комерцијалне банке а.д., Бања Лука:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у 000 динара	Процењена вредност		Разлика вредности у 000 динара
			у 000 EUR	у 000 динара	
Пословни објект: Дистрикт Брчко, Бесцаринска зона бб	1,266	51,795	434	52,796	1,001
Пословна зграда- производна зграда: Производна хала- Бесцаринској зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	1,088	29,663	249	30,223	560
Пословна зграда- складиште-Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	873	16,293	135	16,479	187
Земљиште - Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	1,958	9,017	77	9,390	373
Земљиште - Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	2,763	12,748	106	12,873	124
Земљиште - Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	2,476	9,390	95	11,567	2,177
Магацин за складиштење Земљиште -Тишћа општина Шековићи	2,776 1,870	14,427	319	38,804	24,377
Земљиште у Новој Тополи	6,514	12,562	126	15,360	2,798
УКУПНО		155,895	-	187,492	31,597

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)**28.3.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука**

На дан 31. децембра 2015. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 203 хиљаде динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Брчко, Бесцаринска зона бб	7,197	(2,393)	2,339	(54)
Нова Топола, земљиште	5,767	(4)	309	305
Тишћа - општина Шековићи, Нови магацин	1,870	(192)	144	(48)
		(2,589)	2,792	203

29. ТЕКУЋА ПОРЕСКА СРЕДСТВА**Матична банка**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2015. годину прописане законом о порезу на добит правних лица)	37,017	73,835

У току 2015. године, Матична банка није плаћала порез на добит, јер за 2014. годину није исказала пореску обавезу по овом основу због изузећа из пореске основице пореза на добит прихода по основу камата на дужничке хартије од вредности Републике Србије и Народне банке Србије. Претплату из прошлих периода Матична банка је користила у компензацији, приликом плаћања пореза на додатну вредност.

Остатак текућих пореских средстава Матична банка ће у 2016. години користити приликом плаћања других пореских дажбина, с обзиром да неће имати обавезу плаћања аконтације у 2016. години.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2015. годину прописане законом)	2,945	5,478

КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2015. годину прописане законом)	117	259

Претплата је настала као последица извршених уплата обавезних месечних аконтација пореза за 2014. и 2015. годину, у складу са Законом о порезу на добит правних лица као и чињенице да КомБанк ИНВЕСТ за 2014. и 2015. годину није имао пореску обавезу по овом основу, због изузећа прихода по основу прихода од камате на дужничке хартије од вредности Републике Србије и Народне банке Србије из пореске основице.

Стање на дан 31. децембра 40,079 79,572

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

30. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

30.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2015.			У хиљадама динара 2014.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	-	(35,684)	(35,684)	-	(69,531)	(69,531)
Ефекат повећања одложених пореских обавеза по основу ХОВ расположивих за продају и учешћа у капиталу	40,225	(318,953)	(278,728)	40,610	(220,512)	(179,902)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	38,682	(231)	38,451	28,571	(293)	28,278
Обезвређење имовине	136,427	-	136,427	60,142	-	60,142
Средства по основу обрачуна јавних дажбина	-	-	-	27	-	27
Укупно	215,334	(354,868)	(139,534)	129,350	(290,336)	(160,986)

Порески кредити који нису евидентирани у књигама Матичне банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 3,005,377 хиљада динара и највећим делом се односе на порески губитак остварен у 2015. години (2,970,516 хиљада динара).

30.2 Кретања у оквиру привремених разлика током 2015. и 2014. године су приказана као што следи:

	У хиљадама динара				
	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру капитала	Курсне разлике	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(69,531)	33,946	(70)	(29)	(35,684)
Хартије од вредности	(179,902)	-	(98,379)	(447)	(278,728)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	28,278	4,507	5,247	419	38,451
Обезвређење имовине	60,142	76,285	-	-	136,427
Средства по основу обрачуна јавних дажбина	27	(27)	-	-	-
Укупно	(160,986)	114,711	(93,202)	(57)	(139,534)

	Исказано у			
	Стање 1. јануара	оквиру биланса успеха	оквиру капитала	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(109,936)	39,771	634	(69,531)
Хартије од вредности	-	-	(179,902)	(179,902)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	45,645	(20,843)	3,476	28,278
Обезвређење имовине	53,291	6,851	-	60,142
Средства по основу обрачуна јавних дажбина	82	(55)	-	27
Укупно	(10,918)	25,724	(175,792)	(160,986)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	170,667	137,802
	<u>170,667</u>	<u>137,802</u>

Стална средства намењена продаји код Матичне банке:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност</u>
Јасика, пословни простор	75.87	598
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	790.82	31,012
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	25,660
Београд, Тоше Јовановића 7, пословни простор	24.05	2,156
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	3,888
		<u>63,314</u>

У току 2015. године продата су два објекта (два пословна простора у Крушевцу) и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 29,301 хиљаду динара. Укупна продајна цена наведених објекта износи 46,269 хиљада динара.

Руководство Матичне банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

У току 2015. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 1,686 хиљада динара (напомена 17).

Стална средства намењена продаји код Комерцијалне банке а.д., Бања Лука:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност</u>
Пословни простор Посушје	1,289.00	26,154
Пословна зграда и земљиште, Хаџићи	775.00	20,987
Породична стамбена зграда, Приједор	505.65	6,840
Привредна зграда и земљиште, Кочићево Градишка	5,333.50	22,076
Пословне зграде и земљиште, Мркоњић град	2,619.00	21,765
Опрема - разне машине		9,531
		<u>107,353</u>

У току 2015. године није вршена продаја сталних средстава намењених продаји - објекта.

У току 2015. године извршена је продаја сталних средстава намењених продаји - опрема и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 668 хиљада динара. Укупна продајна цена продате опреме износи 622 хиљаде динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

На основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 14,817 хиљада динара. У складу са интерним актима Банке извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу 648 хиљада динара. Укупно обезвређење сталних средстава намењених продаји у току 2015. године износи 15,465 хиљада динара (напомена 17).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	132,319	127,075
Залихе	192,934	157,697
Средства стечена наплатом потраживања	5,252,588	5,484,494
Унапред плаћени трошкови	145,942	140,847
Учешће у капиталу	1,375,966	1,195,907
Остала потраживања у динарима	2,565,815	1,730,743
	9,665,564	8,836,763
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(68,028)	(61,494)
Средства стечена наплатом потраживања	(1,450,810)	(475,929)
Учешћа у капиталу	(448,581)	(448,581)
Осталих потраживања у динарима	(596,944)	(546,146)
	(2,564,363)	(1,532,150)
У иностраној валути		
Остала потраживања из пословања	404,501	1,110,391
Потраживања у обрачуну	298,821	811,922
Остала потраживања у иностраној валути	73,133	26,484
	776,455	1,948,797
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања	(135,724)	(124,244)
Потраживања у обрачуну	(80,003)	(78,951)
	(215,727)	(203,195)
Укупно	7,661,929	9,050,215

Матична банка је на основу извршеног Годишњег пописа извршила отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 961 хиљаду динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Стање на дан 1. јануара	1,623,216	1,883,399
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	1,241,460	446,886
Ефекти промене курса (напомена 14)	8,207	21,921
Ослобођење током године (напомена 14)	(210,058)	(748,607)
Директан отпис	(284)	(1,530)
Остало	(23,487)	21,147
	2,639,054	1,623,216
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	141,036	112,129
Стање на дан 31. децембра	2,780,090	1,735,345

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	143,467	143,383
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	455,922	460,913
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	<u>776,577</u>	<u>591,611</u>
	1,375,966	1,195,907
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(26,683)	(26,683)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	<u>(421,898)</u>	<u>(421,898)</u>
	(448,581)	(448,581)

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Еуроахис банку а.д., Москва у износу од 78,386 хиљада динара, АИК банку а.д., Београд у износу од 60,903 хиљаде динара, Јубмес банку а.д., Београд у износу од 2,294 хиљада динара, Унион Банку д.д., Сарајево у износу од 1,875 хиљада динара и Универзал банку а.д., Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д., Београд у износу од 50,580 хиљада динара и Политика а.д., Београд у износу од 34,353 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA у износу од 645,590 хиљада динара, MASTER Card у износу од 130,622 хиљаде динара и Монтенегро берза Подгорица у износу од 365 хиљада динара.

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 448,581 хиљаду динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,634 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д., Београд у износу од 28,828 хиљада динара и АИК банка а.д., Београд у износу од 19,287 хиљада динара.

б) Остала потраживања

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на остала потраживања из пословања у износу од 257,492 хиљаде динара, потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од: 99,278 хиљада динара, закупнине 373,657 хиљада динара и обрачунате камате по основу осталих средстава 266,295 хиљада динара.

У оквиру позиције Осталих потраживања у иностранству износ од 185,100 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција Матичне банке.

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 5,252,588 хиљада динара, уз прокњижену исправку вредности у износу од 1,450,810 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 3,801,778 хиљада динара односе се на чланице Г групе:

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка

I Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком Народне банке Србије

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
И.Ц.П. Крушевац пословни објекат	12,836	48,683	08.06.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,905	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	1,445 ха	1,656	10.08.2012.
Младеновац, њива III класе	16,633	271	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,068	11.07.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638	114	15.04.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	110,921	12.01.2009.
Стамбена зграда, Чачак ул. Ратка Митровића 6	195	2,433	12.05.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	3,019	27.09.2006.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објекат у изградњи и гаража	277	5,368	23.12.2009.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	336	12.10.2010.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	325	27.09.2012.
Будва шума, IV класе	974	4,075	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,795	27.05.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925	252,316	21.11.2011.
Врање, њива, виноград II класе	2,339	1,841	29.11.2013.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	1,097	08.11.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	900	15.01.2013.
Лесковац, Краља Петра првог, пословна зграда	335	5,711	04.02.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,468	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,515	04.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	26,758	09.07.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	501	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, складиште-помоћна зграда	2,062	43,434	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, траф станица, магацин	7,959	24,420	01.10.2013.
Укупно I		552,930	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка

II Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком Народне банке Србије

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Ваљево, Рађево село, магацин	394	470	11.06.2014.
Вуковац, Милатовац, пољ. земљиште	132,450	581	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	63,897	08.05.2014.
Алексинач, њиве и виноград	36,787	208	09.07.2014.
Суботица, Магнетна 17, хала и магацин	2,492	49,542	18.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, земљиште-камењар	1,363.20	24,262	22.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, шума	5,638.54	85,821	22.07.2014.
Бајина Башта, Војводе Мишића 72, стамбена зграда	110,25	2,727	01.08.2014.
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	7,275	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	8,212	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	3,222	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,888	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,888	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,777	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	4,333	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	31,258	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	39,285	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,661	31.01.2015.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	7,825	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	7,632	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	44,637	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда и земљиште	9,144	37,314	14.08.2014.
Београд, Јурија Гагарина 153 а, пословни простор	30	6,008	27.08.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,830	17.04.2013.
Младеновац, њиве III и IV класе	7,768	257	03.10.2014.
Бела Црква, шума	4,187	85	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	546	03.10.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825,74	11,515	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452,73	14,178	14.03.2013.
Ваљево, Војводе Мишића 170, стамбени објекат	106.00	1,834	25.09.2014.
Београд, Ресавска 29, зграда	1,680	564,466	03.06.2014.
Београд, Ресавска 31, зграда	3,411	288,314	03.06.2014.
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	206,764	16.06.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,981	28.05.2015.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504,60	1,939	04.12.2014.
Мионица, Андре Савчић 8, породична кућа	107	1,863	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	300	11.06.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	25,347	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	728	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,124	9,602	31.07.2012.
Сокобања, пољопривр. земљиште и воћњак IV класе	417,908	15,332	31.07.2012.
Београд, Б.Пивљанина 83, стамбена зграда	278,52	67,320	23.08.2012.
Прокупље, њива III класе	12,347	785	28.08.2015.
Укупно II		1,665,709	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка

III Опрема стечена у периодима пре 30. децембра 2013. године вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком Народне банке Србије

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	33,705	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	30,334	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	6,455	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	9,531	09.07.2013.
Укупно III	80,025	

IV Опрема стечена после 30. децембра 2013. године - вредности које не улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком Народне банке Србије

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретне ствари (сејалица)	18	08.12.2015.
Укупно IV	18	

V Опрема стечена после 30. децембра 2013. године - вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком Народне банке Србије

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Пежо 406, HDI	60	-
Опрема залихе секундарне сировине	2,338	-
Портетне ствари, инсталациони материјал остало	1,704	-
	517	-
Укупно V	4,619	

УКУПНО МАТИЧНА БАНКА (садашња вредност)
I + II+ III+ IV+V

2,303,301

У току 2015. године продато је осам објеката и по том основу извршено је умањење материјалних вредности стечених наплатом потраживања укупне вредности 139,261 хиљаду динара (три стана на Новом Београду, кућа у Новом Пазару и земљиште у Новом Пазару, Нишу, Тутину и Режевићима). Укупна продајна цена наведених објеката износи 145,294 хиљаде динара.

Матична банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 488,953 хиљаде динара и то: 473,618 хиљада динара негативан ефекат по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и 15,335 хиљада динара у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци, и поред чињенице да је процењена вредност виша од књиговодствене.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка

Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	у хиљадама динара	
Стамбена зграда, Галатеа Београд, Ресавска 31, зграда	925	319,214	2,100	252,316	(66,898)
Београд, Ресавска 29, зграда	3,411	697,131	4,641	564,467	(132,664)
Београд, Ресавска 29, зграда	1,680	349,686	2,370	288,314	(61,372)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	81,983	323	39,285	(42,698)
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	243,235	1,700	206,764	(36,471)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	60,474	257	31,258	(29,216)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	71,488	367	44,637	(26,851)
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	90,913	527	63,897	(27,016)
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	-	45,243	-	33,705	(11,538)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	17,664	80	9,661	(8,003)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	11,901	60	7,275	(4,626)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	10,702	65	7,825	(2,877)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	10,495	63	7,632	(2,863)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	10,955	68	8,212	(2,743)
Остало (55 објеката)	-	632,556	-	599,439	(33,117)
УКУПНО		2,653,640		2,164,687	(488,953)

За три објекта и аутомобил у укупној вредности од 10,914 хиљада динара Матична банка не поседује књижно власништво (објекти евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Комерцијална банка а.д., Будва

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у последњих 12 месеци:

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Бар – пословни простор 224 м ² и пословни простор 161 м ²	385	24,225	24.03.2015.
Укупно I		24,225	

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у ранијим периодима:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД		Датум стицања
Даниловград – зграде 190 м ² и земљиште 13,205 м ²	13,395	3,673	09.10.2007.	
Подгорица – пословне зграде 995 м ² и земљиште	1,165	86,841	31.12.2008.	
Сутоморе – хотел 970 м ² и земљ. 620 м ²	1,590	99,316	31.01.2009.	
Котор Побрђе – неурбанизовано земљиште	31,534	54,732	28.02.2009.	
Будва – шума	709	21,893	31.03.2009.	
Режевићи – стамбени објекти	139	29,701	30.06.2009.	
Подгорица – пашњак	375	3,649	31.08.2009.	
Андрејевица – земљиште (12,942 м ²) и произв. хала за прераду дрвета (3 зграде ук.повр. 1,259 м ² и зграда у енерг 32 м ²)	14,233	11,483	31.10.2009.	
Даниловград – стамбени објекти 709 м ² , двориште 500 м ² и земљиште 16,544 м ²	17,753	31,682	30.11.2009.	
Петровац – стамбени објекти 252 м ² , пословни простор 40 м ² и земљиште 811 м ²	1,103	54,733	17.12.2009.	
Режевићи – земљиште	547	6,862	17.12.2009.	
Подгорица – Дајбабе – пословни објекти 2,370 м ² и земљиште 8,879 м ²	11,249	96,052	28.12.2009.	
Подгорица – пословни објекат 97 м ² +497 м ²	594	47,921	27.01.2010.	
Џетиње – гаража 30 м ² и земљиште 374 м ²	404	1,539	25.05.2010.	
Подгорица – Толоши – стамбени објекат 394 м ² + земљиште 61 м ²	455	3,631	31.07.2010.	
Подгорица – Толоши – стамбени објекат 500 м ² и двориште 195 м ²	695	40,849	31.07.2010.	
Котор – Врановићи – шуме и ливаде	3,131	2,868	01.08.2010.	
Будва – стамбени објекат	50	10,460	17.08.2010.	
Даниловград – Спуж – стамбени простори (228 м ²) и земљиште (1,364 м ²)	1,592	4,654	31.10.2011.	
Котор – земљиште	3,632	5,679	30.11.2011.	
Подгорица – зграда и хотел (661 м ²) и земљиште (264 м ²)	925	64,906	31.12.2011.	
Ријека Црнојевића – послов. простор (3,309 м ²) и земљиште (43,436 м ²)	46,745	133,789	30.06.2012.	
Будва – земљиште (4,426 м ²) и пословна зграда (2,868 м ²)	7,294	171,473	17.01.2013.	
Никшић – ливаде и некатегорисани путеви (284 м ²) и ливада IV класе (693 м ²)	977	1,858	28.02.2013.	
Бар – земљиште (1,322 м ²), кућа (150 м ²) и две помоћне зграде (20 м ² и 15 м ²)	1,507	4,067	28.02.2013.	
Никшић – стамбени простор	65	4,135	30.08.2013.	
Подгорица – земљиште (502 м ² и кућа 157 м ²)	659	1,567	01.08.2013.	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Комерцијална банка а.д., Будва (наставак)

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД	Датум стицања
Херцег Нови – урбанизована парцела	300	4,622	04.11.2013.
Подгорица – урбанизована парцела	1,684	14,230	16.01.2014.
Будва – Перезића До – земљиште (4,734м ²), посл.простор 164 м ² , три гараже по 14 м ² , четири стана (144 м ² , 74 м ² , 89 м ² и 68 м ²)	5,287	231,848	25.01.2014.
Будва – Буљарице земљиште Буљарице (8,953 м ²) и посл.простор (838 м ²)	9,791	117,594	25.01.2014.
Рисан – урбанизована парцела	425	4,257	14.04.2014.
Котор – земљиште (271 м ²), две породичне стамбене зграде (60 м ² и 36 м ²) и помоћна зграда (29 м ²)	396	3,247	12.08.2014.
Бар – шуме, њиве и пашњаци	12,501	10,416	10.12.2014.
Подгорица – земљиште (302 м ²) и објекат у изградњи (110 м ²),	412	5,198	22.12.2014.
Бар – шуме	3,569	82,827	29.12.2014.
Укупно II		1,474,252	
УКУПНО КБ Будва (садашња вредност) I+II		1,498,477	

За тридесет четири објекта стечених наплатом потраживања, Банка има власничке листове али није остварила улазак у посед. Укупна нето вредност средстава стечених наплатом потраживања код којих Банка, на дан 31. децембра 2015. године, није ушла у посед износи 1,166,868 хиљада динара (EUR 9,594 хиљада). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

Банка је ангажовањем овлашћених екстерних проценитеља извршила поновну процену средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци. Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 507,883 хиљаде динара (4,175 хиљада EUR) и то 458,090 хиљада динара (3,766 хиљада EUR) негативан ефекат по основу процењене ниже тржишне вредности и 49,793 хиљаде динара (409 хиљада EUR) у складу са интеним актом као корективни фактор за немогућност уласка у посед.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Комерцијална банка а.д., Будва (наставак)

Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	у хиљадама динара	
Земљиште и пословни простор у Будви	5,777+1,344	280,241	1,410	171,474	(108,767)
Земљиште, пословни простор, 3 гараже и 4 стана – Перазића До	4,734+581	327,298	1,906	231,848	(95,450)
Земљиште и пословни простор – Буљарице – Будва	8,953+838	183,555	967	117,594	(65,961)
8 пословних простора Стари аеродром Подгорица	497+97	91,134	394	47,921	(43,213)
Земљиште и пословни простор Ријека Црнојевића	46,799+3,309	182,651	1,100	133,789	(48,862)
Земљиште и помоћна зграда Толоши Подгорица	455+394	32,097	30	3,631	(28,466)
Двориште и кућа Толоши Подгорица	383+500	56,435	336	40,849	(15,586)
Земљиште Режевићи Будва	547	17,757	56	6,862	(10,895)
Шуме Сутоморе Бар	3,569	93,652	681	82,827	(10,825)
Остало (38 објеката)	-	741,542	5,440	661,684	(79,858)
УКУПНО		2,006,362	12,320	1,498,479	(507,883)

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Депозити по виђењу	2,542,288	6,685,766
Орочени депозити	2,549,287	2,035,754
Обавезе по основу кредита	13,774,098	17,620,512
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(111,736)	(145,905)
Остало	14,789	51,637
Стање на дан 31. децембра	18,768,726	26,247,764

Краткорочно орочени депозити банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.55% до 5.50% годишње. У току 2015. године, Група није имала обавезе по основу дугорочних орочених депозита банака.

Смањење трансакционих депозита у динарима у највећем делу односи се на повлачење депозита по виђењу Компаније Дунав осигурање а.д., Београд код Матичне банке у износу од 4,740,993 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ (наставак)

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
EFSE фонд	5,203,165	5,926,957
GGF	1,199,233	1,987,345
FMO	2,027,102	2,419,166
IFC	1,824,391	1,814,374
EBRD	3,301,280	4,319,939
Стање на дан 31. децембра	13,555,171	16,467,781

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са иностраним кредиторима наведеним у табели изнад, Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2015. године, Матична банка је била усклађена са свим уговореним финансијским показатељима прописаним од стране наведених иностраних кредитора.

У току 2015. по основу кредитне линије EBRD Матична банка је извршила отплату главнице у износу од EUR 8,571 хиљаду односно 1,028,703 хиљаде динара.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Бања Лука који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
EFSE фонд	218,927	290,300
Инвестиционо развојна банка	-	862,431
Стање на дан 31. децембра	218,927	1,152,731

Доспеће дугорочних кредита EFSE фонда је у периоду од 2016. до 2021. године.

На основу уговора закљученог са EFSE фондом Комерцијална банка а.д., Бања Лука је у обавези да испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2015. године, сви уговорени финансијски показатељи су били у дозвољеним границама.

Дугорочни кредит Инвестиционо развојне банке је у 2015. години рекласификован на позицију „Депозити и остале обавезе према другим комитентима“, према методологији Народне банке Србије (напомена 34).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

34. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	53,486,089	56,393,521
Опозиви депозити	43,530	34,015
Остали и <i>overnight</i> депозити	15,932,112	25,385,229
Обавезе по основу кредита	13,077,761	13,401,184
Наменски депозити	7,412,678	8,236,245
Депозити по основу датих кредита	858,852	740,766
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	784,503	756,540
Становништво		
Депозити по виђењу	23,317,440	18,419,490
Опозиви депозити	67,426	5,703
Штедни депозити	196,568,930	189,779,273
Наменски депозити	2,790,869	2,203,038
Депозити по основу датих кредита	1,797,519	1,644,021
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	2,482,037	3,600,761
Остали депозити	714,876	494,422
Стање на дан 31. децембра	319,334,622	321,094,208

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама Матичне банке за 2015. годину, ови депозити су каматносно. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи од 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматносно, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2015. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 2.05 процентних поена на рок до годину дана. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 1.00% до 2.95% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.50% до 3.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.85 процентна поена до 1.70 процентна поена, а у иностраној валути од 1.00% до 2.40% на годишњем нивоу за EUR и 1.30% до 4.20% на годишњем нивоу за остале валуте.

Краткорочни депозити предузећа индексирани у EUR депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.1% до 0.30% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити предузећа индексирани у EUR депоновани су уз каматну стопу од 0.50% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

34. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити становништва

Динарски *а виста* штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.15% на годишњем нивоу. Девизни *а виста* штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.05% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.10% до 0.05% на годишњем нивоу за остале валуте.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 2.00% до 4.5 % на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.05% до 3.30% за EUR а за остале валуте у распону од 0.05% до 2.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 4.75% до 5.00 % на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 1.00% до 5.30% за EUR а за остале валуте у распону од 1.00% до 2.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
LEDIB 1 i 2 (Кредит Краљевине Данске)	39,696	19,602
Влада Републике Италије	649,398	798,788
Европска инвестициона банка (EIB)	5,852,951	5,629,831
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	280,630	197,913
KfW	4,865,044	6,047,916
Стање на дан 31. децембра	11,687,719	12,694,050

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2014. до 2022. године.

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2015. године, Матична банка је била усклађена са свим уговореним финансијским показатељима прописаним од стране наведеног иностраног кредитора.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Будва који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Европска инвестициона банка (EIB)	495,192	589,672
Влада Црне Горе - Пројекат 1000+	55,482	55,177
Фонд за развој Црне Горе	25,500	62,285
Стање на дан 31. децембра	576,174	707,134

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2014. до 2031. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

34. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

По наведеним кредитима Комерцијална банка а.д., Будва нема обавезу испуњења финансијских показатеља.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Бања Лука који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Инвестиционо развојна банка (напомена 33)	813,868	-
Стање на дан 31. децембра	813,868	-

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2016. до 2035. године.

На основу уговора закљученог са Инвестиционо развојном банком Републике Српске, Комерцијална банка а.д. Бања Лука нема обавезу испуњавања одређених финансијских показатеља.

35. СУБОРДИНИРАНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Субординиране обавезе у иностраној валути	6,081,305	6,047,915
Остале обавезе (разграничене обавезе за камате)	13,532	14,077
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(16,875)	(25,312)
Стање на дан 31. децембра	6,077,962	6,036,680

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Матична банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од International Finance Corporation. Износ примљеног субординираног кредита на дан 31. децембра 2015. године износи 6,081,305 хиљада динара односно EUR 50,000 хиљада. Кредит је одобрен од International Finance Corporation са датумом доспећа 15. децембар 2017. године.

36. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	575,406	600,829
Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	1,204,790	774,055
Резервисања за примања запослених МРС 19	432,532	357,185
Стање на дан 31. децембра	2,212,728	1,732,069

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

36. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2015.				2014.			Укупно
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција	Резервисања за судске спорове	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	
Стање на дан 1. јануара	600,829	774,055	357,185	1,732,069	486,989	13,622	334,700	835,311
Повећање	647,438	444,400	41,634	1,133,472	579,588	760,490	37,556	1,377,634
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	39,843	39,843	-	-	20,451	20,451
Коришћење	-	(13,725)	(6,422)	(20,147)	-	(349)	(6,752)	(7,101)
Укидање резервисања	(673,059)	-	-	(673,059)	(467,046)	-	(31,781)	(498,827)
Остало	198	60	292	550	1,298	292	3,011	4,601
Стање на дан 31. децембра	575,406	1,204,790	432,532	2,212,728	600,829	774,055	357,185	1,732,069

а) Резервисања за судске спорове Матичне банке:

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове .

Најзначајније ставке односе се на:

Резервисање по основу аранжмана са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) - по покривеним акредитивима из 1991. године, у износу од укупно 947,664 хиљаде динара. Предмет овог спора је пред судом раздвојен у два одвојена предмета – тужбе због измиривања обавезе Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) од стране државе и то:

- Република Србија, у износу од: USD 4,773 хиљаде за главницу и USD 844 хиљада за камату и
- Интерекспорт а.д., Београд (у стечају), у износу од USD 1,948 хиљада за основицу и USD 881 хиљаду за камату.

Резервисање по основу три нова судска спора и то: Дам Монт индустрија д.о.о., Двориште у износу од 34,764 хиљаде динара, Томић Данило у износу од 7,508 хиљада динара и Агенција за приватизацију (предмет Вектра М д.о.о., Београд) у износу од 201,617 хиљада динара за камату.

Додатне информације о судском спору са Агенцијом за приватизацију (предмет Вектра М д.о.о., Београд):

На предлог Агенције за приватизацију од 15. маја 2015. године Привредни суд у Београду је дана 20. маја 2015. године донео решење о извршењу Ив 3750/15, којим је Банка обавезна да исплати износ од 196,523 хиљаде динара са каматом од 4. јула 2007. године до дана исплате као и трошкове поступка.

Предмет спора је гаранција за добро извршење посла на износ од EUR 2,471 хиљаду издата по основу Уговора о продаји друштвеног капитала ДП Жупа, закљученог 13. јануара 2004. године између Агенције за приватизацију Републике Србије и Предузећа "Вектра М" д.о.о., Београд.

Банка је решење о извршењу примила 25. маја 2015. године и по извршеном приговору на решење о извршењу предмет је прешао у парницу.

У књигама Банке за износ предметног спора извршена је резервација по гаранцији (резервисање за ванбиланс) у износу од 260,686 хиљада динара. Обрачуната камата из предметног спора закључно са 31. децембром 2015. године у износу од 201,617 хиљада динара призната је у корист резервисања за судске спорове.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

36. РЕЗЕРВИСАЊА

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Матична банка		
Дисконтна стопа	5.25%	8.75%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	2.50%
Флукуација запослених	5.00%	5.00%

Дисконтна стопа израчуната је као просек две стопе, референтне каматне стопе Народне банке Србије у току 2015. године и изведене стопе приноса на улагања у државне хартије од вредности сличне рочности, што је у 2015. години због смањења дисконтне стопе, највећим делом утицало на повећање резервисања.

Комерцијална банка а.д., Будва

Дисконтна стопа	5%	8%
Стопа раста зараде Банке	2%	3%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је просечној стопи на дугорочне државне обвезнице и кредите предузећима у Црној Гори.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Дисконтна стопа	5%	8.5%
Стопа раста зараде Банке	2%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа једнака је просечној стопи на дугорочне кредите предузећима у Босни и Херцеговини.

КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд

Дисконтна стопа	5.25%	8.75%
Стопа раста зараде	2%	4%
Флукуација запослених	5%	5%

Дисконтна стопа израчуната је као просек две стопе, референтне каматне стопе Народне банке Србије у току 2015. године и изведене стопе приноса на улагања у државне хартије од вредности сличне рочности, што је у 2015. години због смањења дисконтне стопе, највећим делом утицало на повећање резервисања.

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Добављачи	220,334	227,345
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	271,753	272,968
Примљени аванси	54,372	75,977
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	107,971	230,560
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	243,589	247,790
Обавезе у обрачуну	1,307,290	1,756,825
Обавезе из добитка	2,586,715	277,367
Обавезе за порезе и доприносе	69,667	64,864
Остале обавезе	158,275	161,246
Стање на дан 31. децембра	5,019,966	3,314,942

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе у обрачуна у укупном износу од 1,307,290 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 729,757 хиљада динара и обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 185,016 хиљада динара.

Обавезе из добитка Матичне банке у укупном износу од 2,586,715 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне и заменљиве акције у износу од 152,413 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 500,237 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке број 9200/2-3 од 4. јуна 2015. године извршена је расподела добитка за 2014. годину на следећи начин:

- Дивиденде за обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара
- Дивиденде за приоритетне акције 28,686 хиљада динара и
- Обавезе према запосленима у износу од 347,000 хиљада динара уз ограничење исплате испуњењем захтева прописаног чланом 25. Закона о банкама.

У току 2015. Матична банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014. годину због наведеног ограничења.

38. КАПИТАЛ

38.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Акцијски капитал	17,191,528	17,191,528
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	25,737,160	21,117,846
Ревалоризационе резерве	4,545,832	4,022,299
Акумулирани резултат	195,933	6,925,972
Губитак	(7,200,447)	-
Стање на дан 31. децембра	<u>63,313,090</u>	<u>72,100,729</u>

Структура капитала

	31. децембар 2015. године			У хиљадама РСД 31. децембар 2014. године		
	Већински удео	Учешћа без права контроле	Укупно	Већински удео	Учешћа без права контроле	Укупно
Акцијски капитал	17,191,466	62	17,191,528	17,191,466	62	17,191,528
Емисиона премија	22,843,084	-	22,843,084	22,843,084	-	22,843,084
Акцијски капитал	40,034,550	62	40,034,612	40,034,550	62	40,034,612
Акумулирани резултат	195,933	-	195,933	6,925,972	-	6,925,972
Губитак	(7,200,445)	(2)	(7,200,447)	-	-	-
Резерве из добити и остале резерве	25,737,155	5	25,737,160	21,117,841	5	21,117,846
Ревалоризационе резерве	2,975,960	-	2,975,960	2,444,131	-	2,444,131
Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	(270,108)	-	(270,108)	(237,874)	-	(237,874)
Транслационе резерве (напомена 38.4)	1,839,980	-	1,839,980	1,816,042	-	1,816,042
Резерве	30,282,987	5	30,282,992	25,140,140	5	25,140,145
Капитал	63,313,025	65	63,313,090	72,100,662	67	72,100,729

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

Акцијски капитал Матичне банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Матичном банком, као и право учешћа у расподели добити. На дан 31. децембра 2015. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Структура акција Матичне банке је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	<u>17,191,466</u>	<u>17,191,466</u>

Структура акционара Матичне банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2015. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,020,346	41.74
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
East capital (lux)-Balkan fund	245,106	1.46
Инвеј д.о.о., Београд	230,000	1.37
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	173,420	1.03
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.02
UniCredit bank, а.д., Србија (custody рачун)	126,779	0.75
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
East Capital(LUX) Eastern Europe	87,418	0.52
Erste bank а.д., Нови Сад	86,601	0.51
Остали (1,138 акционара)	1,262,251	7.51
	<u>16,817,956</u>	<u>100.00</u>

Структура акционара Матичне банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2015. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (619 акционара)	270,280	72.37
	<u>373,510</u>	<u>100.00</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

У току 2015. године исплаћене су дивиденде за приоритетне акције из ранијих година, у износу од 172 хиљаде динара по основу дивиденди из 2009, 2010. и 2013. године (2014. године: 485,172 хиљаде динара).

Матична банка у 2015. години није вршила исплату дивиденди из 2014. године.

Укупан износ обавеза по основу дивиденди утврђених расподелом добити за 2014. годину износе:

- на преференцијалне акције 28,686 хиљада динара и
- на обичне акције 1,934,065 хиљада динара.

Обрачун за исплату дивиденди на приоритетне акције по Годишњем рачуну за 2015. годину базиран на каматној стопи на штедне улоге у динарима орочених на дванаест месеци износи 23,530 хиљаду динара (напомена 41).

38.2. Зарада-губитак по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се губитак (добитак) који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период:

	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Губитак увећан за приоритетне дивиденде	(6,323,162)	4,246,824
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	<u>(376)</u>	<u>253</u>

Основни губитак по акцији за 2015. годину износи 376 динара или 37.60% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2014. годину зарада износила 253 динара или 25.25 на номиналну вредност обичне акције. Губитак зараде по акцији у 2015. у односу на 2014. годину проузрокован је исказаним губитком Матичне банке текућег пословања у износу од 6,414,158 хиљада динара.

Умањени (разводњени) губитак по акцији за 2015. годину износи 376 динара или 37.60% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2014. годину зарада износила 253 динара или 25.25% на номиналну вредност обичне акције.

38.3. Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат периода:

У хиљадама динара

	<u>2015</u>			<u>2014</u>		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и ХОВ расположивих за продају	697,562	(98,403)	599,159	748,153	(220,513)	527,640
Нето смањење по основу актуарских губитака	(39,843)	5,657	(34,186)	(20,451)	3,476	(16,975)
Промене вредности некретнина	(234)	(71)	(305)	(3,472)	634	(2,838)
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и ХОВ расположивих за продају	(31,713)	(385)	(32,098)	(91,445)	40,611	(50,834)
Повећање позитивних кумулативних разлика по основу курсирања инооперација	23,939	-	23,939	374,967	-	374,967
Укупно	<u>649,711</u>	<u>(93,202)</u>	<u>556,509</u>	<u>1,007,752</u>	<u>(175,792)</u>	<u>831,960</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

38.4. Кумулативне курсне разлике по основу курсирања инооперација

У хиљадама динара

	Кумулативне курсне разлике на уделе у зависна друштва (напомена 25)	Курсне разлике остварене на унутаргрупним трансакцијама	Курсне разлике из превођења резултата Биланса успеха са просечног на закључни курс	Укупно (напомена 38.1)
Стање на дан 1. јануара претходне године	1,315,086	66,789	59,200	1,441,075
Повећање	366,709	3,266	4,992	374,967
Стање на дан 31. децембар претходне године	1,681,795	70,055	64,192	1,816,042
Повећање	38,768	(9,493)	(5,337)	23,938
Стање на дан 31. децембра 2015. године	1,720,563	60,562	58,855	1,839,980

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,488,679	5,542,251
Преузете будуће обавезе	30,505,938	34,895,350
Друге ванбилансне позиције	586,833,057	376,545,018
Укупно	621,827,674	416,982,619

39.1 Банке, чланице Групе, издају гаранције и акредитиве, којим гарантују трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	5,337,033	5,547,353
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	6,756,946	8,138,838
Акредитиви	54,165	27,709
Авалиране менице	-	27,185
Стање на дан 31. децембра	12,148,144	13,741,085

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би банке чланице Групе оствариле на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.2 Структура преузетих обавеза је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	9,116,540	9,316,139
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	8,473,442	8,066,911
Остале неопозиве обавезе	767,812	527,568
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	-	3,243,647
Стање на дан 31. децембра	<u>18,357,794</u>	<u>21,154,265</u>

У оквиру неискоришћених одобрених прекорачења по платним картицама исказан је интерни однос по основу бизнис картице КомБанк ИНВЕСТ-а код Матичне банке у износу 200 хиљада динара.

39.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива.

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,488,679 хиљада динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу од 3,671,545 хиљада динара, док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава Републике Србије.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 586,833,057 хиљада динара, Група између осталог исказује примљена материјална средства обезбеђења за пласмане и потраживања у износу од 332,050,392 хиљаде динара, номиналну вредност хартија по custody пословима за клијенте Групе у износу од 110,525,635 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Групе у износу од 131,854,566 хиљада динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 1,200,000 хиљада динара и обвезнице старе девизне штедње. Матична банка, сагласно издатој дозволи за обављање кастоди послова, чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција. По основу ових послова Матична банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са новом законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења – залоге.

39.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова и адвоката који заступају банке чланице Групе, код свих спорова који се воде против чланица Групе у току 2015. године руководства су извршила резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 1,204,790 хиљада динара (напомена 36).

На дан 31. децембра 2015. године, потенцијалне обавезе по основу спорова – основица тужбеног захтева који се воде против чланица Групе процењена је на износ од 3,476,080 хиљада динара (за 345 активних предмета). Потенцијалне обавезе чланица Групе за камате и накнаде по основу судских спорова које се воде против чланица Групе (за 115 предмета) процењене су на износ од 1,921,956 хиљада динара. Руководства чланица Групе не очекују материјално значајне губитке у наредном периоду по основу исхода судских спорова изнад износа за које је извршено резервисање (напомена 36).

Поред тога, чланице Групе воде спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 114,858,920 хиљада динара (за 866 предмета највеће појединачне вредности). Руководства чланица Групе очекују позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2015. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	503,156	541,689
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	1,692,621	1,361,886
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	134,270	240,975
Укупно	<u>2,330,047</u>	<u>2,144,550</u>

39.6 Порески ризици

Порески системи у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини су у процесима континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководства чланица Групе сматрају да су пореске обавезе евидентиране у финансијским извештајима правилно исказане.

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

40.1 Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Банке и ЕБРД, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица. Матична банка обелодањује односе са повезаним лицима са Групом према методологији Народне банке Србије.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изврстан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

Трансакције са повезаним лицима обављене су по комерцијалним и тржишним условима.

Консолидоване трансакције са зависним лицима су приказане у напмени 6.1.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.2. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА (наставак)

	2015.			2014.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Пласмани	1,003	-	1,003	4,065	-	4,065
Ласта д.о.о., Сомбор	1,757	919	2,676	970	1,331	2,301
ВИШ trade д.о.о., Вршац	-	-	-	1	20	21
ДЕСК д.о.о., Београд	-	-	-	98	1,804	1,902
ФУТУРА факултет за примењену екологију Београд	-	-	-	5	-	5
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	132	-	132	665	-	665
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	87,678	17,140	104,818	662,834	90,004	752,838
Физичка лица	90,570	24,059	114,629	668,639	99,159	767,798
Укупно						
	1,630	-	1,630	2,458	-	2,458
Обавезе	6	-	6	11	-	11
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	1	-	1
ВИШ trade д.о.о., Вршац	-	-	-	853	-	853
ДЕСК д.о.о., Београд	-	-	-	3	-	3
ФУТУРА факултет за примењену екологију Београд	1,240	-	1,240	1,422	-	1,422
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	516	-	516	1,233	-	1,233
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	12	-	12	-	-	-
МЕНТА д.о.о., Ниш	4	-	4	-	-	-
ABD COMPANYY д.о.о., Београд – у ликвидацији	26	-	26	-	-	-
Анфибија	788	-	788	-	-	-
JOY M&M д.о.о., Београд	22	-	22	-	-	-
Нова лекара д.о.о., Ужице	14	-	14	-	-	-
Владан Перишић предузетник, Зрењанин	-	3,301,280	3,301,280	-	4,391,939	4,391,939
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	7,905,696	7,905,696	-	7,862,290	7,862,290
EBRD (напомена 33)	13	-	13	-	-	-
International Finance Corporation	339,527	-	339,527	418,471	-	418,471
Остало- предузетници	343,799	11,206,976	11,550,775	424,452	12,254,229	12,678,681
Физичка лица						
Укупно						

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

40.2. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА

	2015.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	259	212	471
ВИШ trade д.о.о., Вршац	59	88	147
ДЕСК д.о.о., Београд	-	33	33
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	43	46	89
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	308	308
Физичка лица	7,013	5,530	12,543
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	150	150
Горан Дамњановић предузетник, Крушевац	-	18	18
Владан Перишић предузетник, Зрењанин	-	4	4
Остало	-	23	23
Укупно приходи	7,374	6,418	13,792
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	-	37	37
ВИШ trade д.о.о., Вршац	-	63	63
ЕВБРД	136,345	-	136,345
International Finance Corporation	371,601	585	372,186
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	-	35	35
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	31	31
Горан Дамњановић предузетник, Крушевац	-	30	30
ЈОУ М&М д.о.о., Београд	-	31	31
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	31	31
Владан Перишић предузетник, Зрењанин	-	34	34
Драгољуб Зумберовић, предузетник, Ужице	-	34	34
Физичка лица	12,306	6,048	18,354
Укупно расходи	520,252	6,959	527,211
Нето расходи	(512,878)	(541)	(513,419)

Напомена: Приходи и расходи од повезаних лица нису били предмет обелодањивања за 2014. годину.

40.3 Бруто и нето примања руководства чланица Групе и укупне накнаде чланова Управних и Одбора за ревизију су следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Бруто примања		
Руководства	162,998	128,529
Нето примања		
Руководства	130,297	98,218
Бруто примања		
Управни и Одбори за ревизију	49,700	50,044
Нето примања		
Управни и Одбори за ревизију	33,113	33,376

У току 2015. дошло је до измене чланова Извршног одбора Матичне банке и извршних директора Комерцијалне банке а.д. Будва и по том основу исплаћене су уговорене накнаде за споразумни раскид са третманом зараде, што је директно утицало на пораст исказаних бруто и нето примања.

Чланице Групе су одобриле кредите руководству чланица Групе и члановима Управних и Одбора за ревизију у укупном износу од 127,160 хиљада динара (2014. године : 125,331 хиљаду динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Догађаји након датума биланса стања Матичне банке:

Скупштина Банке, на седници одржаној 27. јануара 2016. године, донела је Одлуку о разрешењу и именувању члана и председника Управног одбора Банке, а на основу предлога Владе Републике Србије. Ова одлука ступила је на снагу даном усвајања од стране Скупштине Банке, али не пре добијања претходне сагласности Народне банке Србије, односно 28. јануара 2016. године.

Одлуком Управног одбора Банке, а на основу сагласности Народне банке Србије, 29. јануара 2016. године именован је нови члан Извршног одбора Банке на позицију CFO (Главни финансијски извршилац).

Одлуком Управног одбора Банке од 29. јануара 2016. године (са применом од 3. фебруара 2016. године) два члана Извршног одбора Банке разрешена су дужности.

За клијента RRTU Euro-Cor-Company Банци је оспорено потраживање и разлучно право у стечајном поступку јемца ВП Јужна Морава (колатерал у Нишу процењене вредности EUR 520,000). Банка је поднела тужбу 12. јануара 2016. године и покренула је парницу за признавање потраживања и разлучног права.

Дана 19. фебруара 2016. године Банка је наплатила потраживање од стечајног дужника Стевановић-Инвест д.о.о., Крушевац у стечају, у износу од 146,259 хиљада динара на основу аукцијске продаје реализацијом хипотеке.

Догађаји након датума биланса стања Комерцијалне банке а.д., Будва:

У циљу отклањања неуслађеног показатеља изложености према једном лицу на основу прописаног лимита Централне банке Црне Горе, Банка је извршила продају обвезница Републике Србије у износу од 837,152 хиљаде динара (6,883 хиљаде EUR) и купила обвезнице Републике Црне Горе у износу од 723,310 хиљада динара (5,947 хиљада EUR).

Дана 20. јануара 2016. године добијена је коначна пресуда од стране Врховног суда на име накнаде штете укупно 59,964 хиљаде динара (493 хиљаде EUR) са припадајућом каматом у спору који су против Банке водили тужиоци „GORANOVIC“ д.о.о., Подгорица и „MI STADION“ д.о.о., Никшић.

Догађаји након датума биланса стања Комерцијалне банке а.д., Бања Лука:

Није било догађаја након датума билансирања, до датума издавања ових финансијских извештаја, који би захтевали евентуалне корекције или додатна обелодањивања од стране Комерцијалне банке а.д., Бања Лука.

Догађаји након датума биланса стања КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Друштво за управљање инвестиционим фондом:

26. фебруара 2016. године Друштво је на секундарном тржишту извршило продају целокупног портфела хартија од вредности које се држе до доспећа, 11,000 обвезница Републике Србије укупне вредности 98,404 хиљаде динара и остварило приход од продаје у износу 22,941 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2015. године

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА (наставак)

Неусаглашени изводи отворених ставки

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2015. године, Матична банка има неусаглашене изводе отворених ставки у износу од 16,851 хиљаду динара. Неусаглашени изводи за 31 клијента у највећем броју случајева се односе на клијенте који оспоравају износ или начин обрачуна по основу камата и накнада и потраживања по основу закупнине.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд немају неусаглашене изводе отворених ставки.

Комерцијална банка а.д., Будва има четири неусаглашена извода отворених ставки у износу од 46 хиљада динара.

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2016. години износе:

- из 2014. године 1,934,065 хиљада динара за преференцијалне акције и 28,686 хиљада динара за приоритетне (6.29% на номиналну вредност приоритетних акција, 24. новембра 2014. године акције са стопом од 6.29% замењене у обичне акције) (напомена 38.1).
- из 2013. године 123,727 хиљада динара (9.91% на номиналну вредност преференцијалних замењивих акција).

Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2015. годину износе 23,530 хиљаду динара (напомена 38.1).

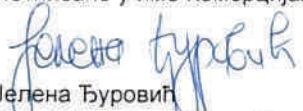
42. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2015. и 2014. године за поједине главне валуте су:

	Званични курс Народне банке Србије		Просечни курс Народне банке Србије	
	2015.	2014.	2015.	2014.
USD	111.2468	99.4641		
EUR	121.6261	120.9583	120.7441	117.2478
CHF	112.5230	100.5472		
BAM	62.1864	61.8450	61.7355	59.9478

У Београду, дана 6. априла 2016. године

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд

Јелена Туровић
Члан Извршног одбора Банке

Alexander Picker
Председник Извршног одбора